БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 147 (1667)
26 ИЮЛЬ СЕШАНБА 1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

Даволаш муассасалари тармоғи кенгайди

Тошкент областида даволаш муассасалари тармоғини кенгайтириш бўйича 1960 йил учун белгиланган план муддатидан анча илгари бажарилди. Жами 2370 ўринга эга бўлган касалхоналар фойдаланишга топширилди. Мавжуд кичик касалхоналар йириклаштирилиб, зарур инвентарлар билан жиҳозланди. 11 та янги даволаш муассасаси фойдаланишга берилди. Эндиликда 10 минг аҳолига 71 ўринли касалхона тўғри келмоқда. Болалар ва туғруқхона тармоқларига хизмат қилувчи муассасалар тармоғи ҳам кенгайди.

Область шаҳарларидаги даволаш муассасаларига қўшимча 17 та хўжалик бинолари ажратиб берилди. Областдаги колхоз ва совхозлар даволаш муассасаларини 37 та янги бино билан таъминладилар. Қишлоқ хўжалик артеллари, совхозлар ва бошқа хўжаликлар соғлиқни сақлаш муассасалари учун 10 та янги бино қуриб бердилар.

Медицина муассасаларига янги бинолар қуриб бериш соҳасида айниқса Янгийўл районидаги Сталин номли, Киров номли, «Коммунизм» колхозлари, Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхози ва «Малик» совхози ташаббус кўрсатди. (ЎзТАГ).

МЕХАНИЗАТОР

Деҳқонларимизнинг жанговар отряди бўлган азамат механизаторлар ҳақида гап юритар эканмиз, гулистонлик машҳур пахтакор Ғанишер Юнусовнинг Янгийўл районида бўлиб ўтган катта кенгашда айтган сўзлари беихтиёр ёдимизга тушади: Ҳосилим мўл, хирмоним баракали бўлсин деган ҳар бир деҳқон механизатор билан қадрдон дўст бўлиши, унга таяниши керак, — деган эди у.

Чиндан ҳам шундай. Куз-у қишнинг аччиқ изғиринларига бардош бериб, ер кўксини тилиб шудгор қилган, астойдил бел боғлаб, навбаҳорда мўл ҳосил уруғини ерга ташлаган, саратоннинг жазирамаларида манглай тери тўкиб, ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилган, ишга жонкуяр механизаторни Ғанишер ака айтгандек ҳар қанча ҳурмат қилсанг арзийди.

Қардош Тожикистон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг бир группа аъзолари Ғанишер ака бригадаси пахта далаларида бўлганларида бу ердаги киши кўнглини чоғ қиладиган ишларни кўриб тан бердилар. Ғўза қатор ораларини ҳам узунасига, ҳам кўндалангига малхамдек юмшатиб, унинг гуркираб яшнашини, мўл ҳосил тўплашини таъминлаётган механизаторларга қойил қолдилар. Ҳиммати баланд, орияти зўр, лабзи ҳалол кишилар — мана шу азамат йигитларга балли, дедилар.

Областимизнинг илғор хўжаликларида номлари эл-юрт томонидан ҳурмат билан тилга олинаётган, ўз касбини жондан севган, мўл ҳосил етиштириш учун бошланган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшаётган механизаторлар оз эмас. Бугун 2-«Боёвут» совхозининг донгдор бригада бошлиғи Насиб Бекиров даласида бўлган кишининг баҳри-дили очилади. Шоналари гулга, гуллари тўқ кўсакларга айланаётган ҳар туп ғўзанинг худди она меҳри каби парвариш қилинаётганлиги сезилиб турибди.

Насиб Бекировнинг ўзи рулда. Уни тонг кулмасдан илгари то қош қорайгунча кенг пахтазорда — ўз «пўлат отини» елдириб жавлон ураётган ҳолда учратасиз: 150 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил етиштирмоқчимиз, ўтган йили 137 тонна пахтани машина билан терган эдим. Бу йил эса машинада 200 тоннага етказиб пахта териш ниятим бор. Ғўзамизни шу яхши ниятга мослаб, парвариш қилмоқдамиз. — Бу машҳур механизаторнинг ўз кучига, иродасига, коллективининг ҳимматига суяниб, ишониб айтган юрак сўзларидир.

«Фарҳод» совхозининг механизатори Холбуви Тўраева ўтган йили машина билан 110 тонна пахта терди. Бу йил трактор-далачилик бригадасига бошчилик қилмоқда. Холбувининг меҳри билан парвариш қилинаётган ҳар туп ғўзада ҳозирнинг ўзидаёқ 5—6 тадан тўқ кўсак бор. Турсунойнинг изидан бораман, мен у билан беллашганман. Мавсумда 250 тонна пахтани машина билан тераман деган аҳдим бор. —дейди Холбуви. Шу кеча-кундузда у агрегат рулида мустаҳкам ўтирибди. Ғўза қатор ораларини машина теримига мослаб юмшатмоқда. Ҳар туп ғўзанинг калтабақай бўлиб ўсишини таъминламоқда.

Областимизнинг ўнлаб, юзлаб ана шундай шонли механизаторларини, ўз бригадаси, колхози, совхозининг обрўси учун курашаётган кишиларни ҳар қанча мақтасанг, ҳурмат қилсанг арзийди. Шулар мўл ҳосил тақдирини ҳал қилаётган, эл-юрт олдида юзимиз ёруғ бўлсин, деб пахта далаларида жавлон ураётган кишилар.!

Қардош Тожикистон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадаси аъзолари областимизнинг айрим хўжаликларида механизаторларнинг унумли ва сифатли меҳнат қилишларини таъминлаш учун қайғирмаётган раҳбарларни ҳам учратдилар. Механизаторга қулай иш шароити яратиб бермаган, унинг талабига қулоқ солмаган, иссиқ-совуғидан хабар олиб турмаган деҳқон мўл ҳосил ҳақида ўйлаши мумкинми, ахир

Гулистон районининг «Гулистон» ва «Социализм» совхозларида сўнгги кунларда ғўза қатор ораларига кўндалангига ишлов бериш суръати кескин пасайиб кетди. Илғор хўжаликларда 4-марта кўндалангига культивация қилиш қизғин давом этмоқда. Бу хўжаликларда эса кўндалангига учинчи марта культивация қилиш графиги эндигина 78,9 процент бажарилибди. Бўка, Сирдарё районларида ҳам кўндалангига культивация қилиш 3—4 минг гектарданга камайиб кетган, бундай эътиборсизлик ҳосилга жиддий путур етказиши мумкин.

Камчиликларнинг содир бўлишига ана шу хўжаликларнинг раҳбарлари айбдордирлар. Агар улар Ғанишер ака айтганидек иш тутганларида, механизаторларга ҳурмат билан қараб, ғамхўрлик қилиб, уларни ҳалол меҳнатга рағбатлантириб турганларида иш юришиб кетган бўлар эди. Механизаторлар хўжалик раҳбарларининг ҳурматига ҳурмат билан жавоб қайтариб, ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилган бўлар эдилар. Қатор ораларини ҳам узунасига, ҳам кўндалангига сифатли юмшатилаётган ҳар туп ғўза шонасига-шона, гулига-гул, кўсагига кўсак қўшган бўлар эди.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари колхоз ва совхозларда шонли механизаторларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб берилишини, то ҳосил пишиб етилгунча ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлашни қизғин давом эттирилишини талаб қилишлари ва бу ишларнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилишлари керак.

Ҳосилимиз мўл, юзимиз ёруғ бўлсин деган ҳар бир звено, ҳар бир бригада бошлиғи механизаторларга барча иш шароитларини яратиб берсин. Механизаторни ўзининг энг яқин дўсти, ўнг қўли деб билсин! Ана шундагина ғўза қатор ораларини икки томонлама парвариш қилиш графиги бажарилаверади, ҳосилга-ҳосил қўшилаверади, кузда хирмонимиз баракали бўлади. Бу йил мавсумда 140 минг тонна «оқ олтин»ни машинада терамиз, деган шарафли мажбуриятимиз ҳам ортиғи билан бажарилади.

Областимизнинг шонли механизаторлари, ғайрат қилинг, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўра унумлироқ меҳнат қилиш учун курашинг. Мўл ҳосил тақдири кўп жиҳатдан сизнинг қўлингизда эканлигини унутманг!

Машинада 200 тонна пахта тераман

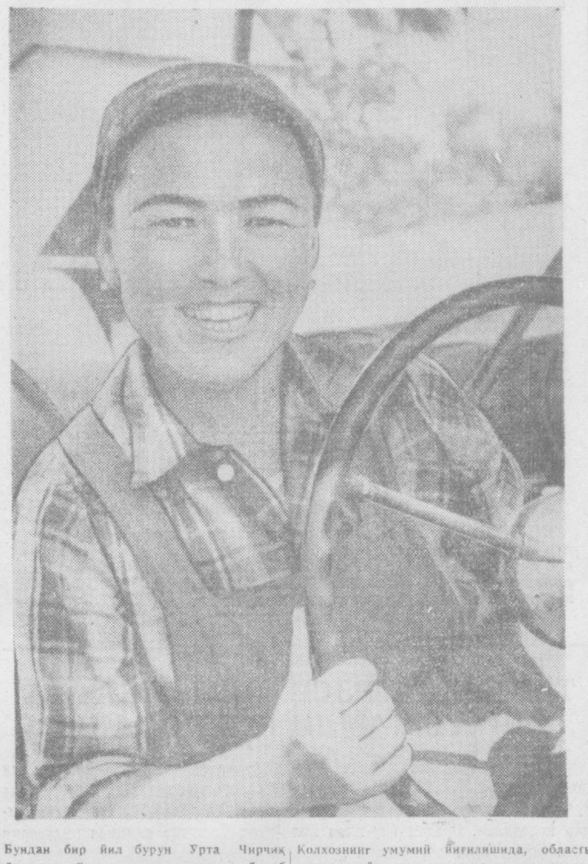

Бундан бир йил бурун Урта Чирчиқ районидаги Сталин номли колхозга бориб чевар теримчиларнинг номини сўраганимизда биринчилар қатори Умрихон Хасанованинг фамилиясини айтишган эди.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам Умри Хасанова қўлда пахта теришда донг чиқарган чевар қизларимиздан эди. Бу абжир ва эпчил қиз ҳар йили мавсумда 10 — 15 тоннадан пахта терган.

Авжи йиғим-терим қизиган кунлар эди. Умрихон тушки дам олиш пайтида газеталарни кўздан кечирар экан чинозлик механизатор Турсуной Охунованинг хотин-қизларга қарата ёзган мурожаатини ўқиб қолди. Турсуной ўз дугоналарига: қачонгача пахтани қўлда терамиз, келинг, машинада теришни ўрганайлик, деб мурожаат қилган эди. Шу кундан бошлаб, Умрининг қалбини Турсунойдек моҳир механик ҳайдовчи бўлиш орзуси чулғаб олди.

Колхознинг умумий йиғилишида, область қишлоқ хўжалиги илғорларининг кенгашида сўзга чиқиб, бу истагини ҳаммага билдирди. Колхоз правлениеси Умрихоннинг илтимосини қондирди. У ўзи сингари дугоналари билан Чиноз районидаги «Вревский» қишлоқ хўжалик техникумига ўқишга жўнаб кетди. Умри дастлабки кунларданоқ машғулотларни пухта ўрганишга ҳаракат қилди. Амалий тажрибалар ўтказилган вақтда агрегатни дадиллик билан бошқариб, моҳир механик ҳайдовчи бўлишга ўқуви кучли эканлигини кўрсатди.

— Киши бир мақсад йўлида астойдил ҳаракат қилса албатта орзусига эришади. — дейди у, — мана ҳозир мен машина ҳайдашнигина эмас, уни ремонт қилиш йўлларини ҳам ўрганиб олдим. Мавсумда кам деганда 200 тонна пахта тераман.

Н. РИХСИЕВ.

Областимизда

Олимлар меҳнаткашлар ҳузурида

Яқинда Янгийўлдаги Ворошилов номли маданият ва истироҳат боғида шаҳар меҳнаткашлари республикамизнинг атоқли олимлари билан учрашдилар. Бунда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзолари У. О. Орипов, В. П. Шчеглов, О. С. Содиқов ва бошқа олимлар қатнашдилар.

Олимлар фан ютуқлари ва уларнинг халқ хўжалигида кенг қўлланилаётганлиги ҳақида гапириб бердилар.

Ядро-физикаси институтининг директори У. О. Орипов атом энергиясидан медицинада ва халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида фойдаланилаётганлиги ҳақида гапирди. Тошкент обсерваториясининг директори В. П. Шчеглов астрономия фанининг халқ хўжалигидаги роли, академик ўртоқ О. С. Содиқов эса кимё фани янгиликлари тўғрисида сўзлаб, қизиқарли фактларни келтирдилар.

Мазмунли ўтган бу учрашувда шаҳар меҳнаткашлари ўзларини қизиқтирган саволларга тўлиқ жавоб олдилар.

А. ҚУРУМБОЕВА.

Катта қулайлик

Карл Маркс номли колхоз правлениеси унумли меҳнат қилиш учун пахтакорларга қулай шароит яратиб бермоқда. Тушки овқат бир жойда сифатли қилиб тайёрланиб, махсус автомашинада термосларда олиб борилиб, 14 та дала шийпонига тарқатилади. Шунингдек ҳар бир дала шийпонида сотувчисиз савдо ташкил қилинган. Колхозчилар шу дала шийпонининг ўзида зарур саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олавeрадилар.

О. ЭРГАШЕВ.

Уста жўхорикор

— Маккажўхори сигирнинг сутини кўпайтирадиган энг яхши ширали озуқалардан бири, — дейди Сирдарё районидаги «Коммунизм» колхозининг жўхорикор бригадаси бошлиғи ўртоқ Ўтам Қуёнбсев.

Колхоз правлениеси ўртоқ Қуёнбоевнинг илтимосига кўра эрта баҳорда 127 гектар ер ва шунга яраша ишчи кучи, техника ажратиб берган эди. Бригада аъзолари колхоз правлениесининг ишончини оқлаш мақсадида дастлабки кунларданоқ дала ишларини кучайтириб юбордилар. Бир текис ундириб олинган ўсимлик агротехника муддатларида культивация қилинганлиги, озиқлантирилганлиги ва қондириб суғорилганлиги туфайли мавж уриб ўса бошлади.

Бригада аъзолари экинни сифатли парвариш қилиш билан бирга силос траншеяларини тайёрлашни ҳам эътибордан четда қолдирганлари йўқ. Бу соҳага ҳам етарли куч ажратиб яхши иш қилдилар, Ҳозир олди траншеялар силос бостиришга тайёр.

— Юқоричирчиқлик Ли Любовь изидан бормоқдамиз, маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириб, соғин сигирларимизни етарли озуқа базаси билан таъминлашга ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ Қуёнбоев.

Н. ЭСИРГАПОВ.

Ғаллакорлар

«Ховос» совхозида бу йил давлатга 104 минг тонна ғалла етказиб бериш учун кураш кетаяпти. Ҳозир далаларда ғалла ўрими қизитиб юборилди. Бу ерда Олтой, Қозоғистон буғдойзорларида ном чиқариб ишлаган комбайнчилар меҳнат қилмоқдалар. Ҳаким Мирзаев шулар жумласидандир. У ўримнинг дастлабки куниёқ 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 12 центнердан арпа ҳосили олиб берди. Н. Баракаев, Эргаш Рустамов, Очил Мустафоқулов каби комбайнчилар группаси ҳам ғалла ҳосилини тез йиғиб олишда ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар.

Совхознинг 1-бўлими ғаллакорлари ўзаро мусобақада айниқса яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу бўлим давлатга 21 минг 600 центнер дон топширади.

Х. КАРИМЖОНОВ.

Экспедиция давом этмоқда

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси санъатшунослик илмий-текшириш институтининг олимлари ўлкамиз тарихини ўрганиш бўйича ҳар йили жойларда илмий экспедициялар олиб бормоқдалар. Бу йил ҳам республикамизнинг бир неча районларида илмий-текшириш ишлари давом эттирилмоқда.

Санъатшунослик фанлари доктори Г. А. Пугаченкова раҳбарлигидаги бир группа илмий ходимлар яқинда Сурхондарё областининг районлари бўйича ўтказилган экспедициядан қайтиб келдилар. Бу экспедиция областнинг Денов ва Бойсун районларида олиб борилди.

Областнинг Холчан қишлоғи тепалигида олиб борилган қидирув ишлари айниқса самарали якунланди. Экспедиция вақтида Ўрта Осиё халқларининг ўтмиш маданий меросига оид кўпгина қимматли ёдгорликлар топилди. Бу ерда топилган катта сарой экспедиция қатнашчиларига қишлоқнинг қадимги аҳволи билан танишиш учун бой материал беради. Бу сарой биринчи асрда қурилган бўлиб, катта бир айвон, залнинг олди қисми ва бир неча хоналардан иборатдир. Шунингдек, бу ерда қимматли архитектура ёдгорликлари ҳам топилди. Айниқса турли безак буюмлари, нафис ишланган скульптура асарлари ва деворга ўйиб ёзилган ёзувларнинг айрим намуналари ўзбек халқининг қадимги бой миллий санъати тарихини ўрганишда муҳим аҳамиятга эгадир.

Экспедиция Сурхондарё областининг бошқа районларида ҳам муваффақиятли давом эттирилди. Областнинг тарихий топографиясини ўрганишга бевосита ёрдам берадиган материалларнинг топилиши ҳам қувончли ҳодисадир.

Тим қишлоғи марказидан қазиб топилган қабристон ҳам муҳим тадқиқот характерига эгадир. Ҳали пухта ўрганиб улгурилмаган бу тарихий ёдгорликни қайта тиклаш учун санъатшунослик фанлари доктори Г. А. Пугаченкова ва аспирант П. Ш. Зоҳидовлар бошчилигидаги экспедиция Тим қишлоғига жўнаб кетди. Кейинчалик тўпланган бой материаллар асосида кўпгина илмий ишлар ёзилади.

М. САИИТХОНОВА.

МАҚТАНГАННИНГ УЙИГА БОР...

Оққўрғон районига дала ишлари жуда қизғин кетаётган шу кунларда колхозчилар ва совхоз ишчилари ўртасида оммавий-сиёсий ишлар қай савияда олиб борилаётгани, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш қандай йўлга қўйилганлиги билан танишгани борган эдик. Тўғрисини айтиш керакки, бу соҳадаги ишни намунали йўлга қўйган бирон колхоз партия ташкилотининг тажрибасини оммалаштириш ниятимизда бор эди. Шу мақсадда райондаги Ворошилов номли колхозга боришга қарор қилдик.

Райком ходимлари сингари колхоз раҳбарлари, айниқса партия бюросининг секретари ўртоқ Останақул Туратов колхозни йирик, юқори ҳосилли хўжалик. 1530 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнер пахта етиштириш мажбурияти олинган. Ҳозир ғўза парвариши шунга яраша яхши йўлга қўйилган. Буни коммунист Мирзадил Ҳамдамов бошлиқ трактор-далачилик бригадаси мисолида кўриш мумкин, деб хўп мақтанишган эди.

Бироқ мақтанганнинг уйига, келганнинг ғўйига бор, деганларидек бригада даласида бўлганимизда бутунлай бошқача аҳволни кўрдик. Ҳақиқий оммавий-сиёсий ишнинг натижаси хўжалик вазифаларининг муваффақиятида кўриниши керак. Шийпони тузиккина жиҳозланган, унга телевизор ўрнатилган ана шу бригадада ғўза парваришининг ҳозирги аҳволи талабга мутлақо жавоб бермайди. Агротехника қоидаларини қўпол равишда бузиш, экинни икки томонлама культивация қилмаслик, маҳаллий ва минерал ўғит аралашмаси ўрнига, нуқул фосфор билан озиқлантириш, чанқатиб қўйиш, бегона ўтларга бостириб юбориш каби нуқсонларнинг ҳаммасини худди ана шу мақталган бригадада учратиш мумкин.

Бригада аъзолари 147 гектар майдоннинг ҳар гектаридан бу йил 35 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олганлар. Ҳолва деган билан оғиз чучимайди, дегандек фақат юксак мажбурият олиш билангина иш битмайди. Мажбуриятни бажариш учун гектарнинг тўла бўлишини, ғўзанинг нормал ривожланишини таъминлаш, уни ўз вақтида сифатли парвариш қилиш ва ҳар тупида мўл ҳосил тўплаш керак.

Лекин бригадада ҳар гектар ердаги кўчатнинг сони ўрта ҳисобда 50—60 минг тупдан ошмайди. Бунинг устига ана шу сийрак бўлиб қолган ғўзалар ўз вақтида, айниқса икки томонлама культивация қилинмаётир, озиқлантирилмаётир ва суғорилмаётир. Фақат трактор культивациясига ишониб, ғўза қатор ораларидаги бегона ўтлар томири билан юлиб олинмагани сабабли ҳар 9 туп ғўзанинг 4 тупини чирмовуқ ўраб олган ва унинг ўсишига тўсқинлик қилмоқда.

Дала шийпонининг рўпарасидаги катта карта суғорилганидан кейин ўз вақтида культивация қилинмаганлиги натижасида эгат оралари оқариб, ер ёрилиб кетган. Унинг ёнидаги пахтаси машина билан териладиган картадаги ғўза эса суғоришдан кейин анча ўтказиб культивация қилинган, ривожланишдан орқада қолганлигига қарамай минерал ўғитнинг ёлғиз ўзи билан озиқлантирилган ва ниҳоятда чанқатиб қўйилган. Оқибатда экин лоҳас кишидек шалпайиб, ҳосил тугунчаларини ташлайдиган даражага келиб қолган.

Колхознинг Исмандил Саидов, Абдиқул Қодиров ва бошқа ўртоқлар бошлиқ бригадаларида аҳвол бундан ҳам ёмон. Ўртоқ Саидов бошлиқ бригадада 20 гектар ердаги ривожланишдан орқада қолган ғўза ўлганнинг устига-тепган дегандек сувсизликдан толиқтириб қўйилган.

Колхозда ғўзани икки томонлама культивация қилишга эътибор берилмаётир. Шу сабабли 971 гектар ердаги ғўза узунасига бешинчи марта культивация қилингани ҳолда, ҳали 100 гектарга яқин ердаги ғўза 4—марта кўндалангига культивация қилингани йўқ. Бешинчи узунасига ва кўндалангига культивация орасида эса 735 гектар фарқ бор.

Буларнинг ҳаммасидан келиб чиқадиган хулоса шуки, колхоз партия ташкилоти колхозчиларни олинган мажбуриятни бажариш учун курашга чинакам сафарбар этмаётир. Тўғрисини айтганда, партия ташкилоти оммавий-сиёсий ишларни хўжа кўрсинга, юзаки олиб бораётир.

Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси аҳволни тубдан яхшилаш юзасидан жиддий чора кўришлари керак. Шундагина олинган мажбуриятни сўзда эмас, балки амалда бажариш мумкин бўлади.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

БРИГАДИР МИРЗАДИЛ ҲАМДАМОВ:
Кўп ёпишма, эй чирмовиқ, қочар бўлдим дастингдан,
Жон-ҳолимга қўймайсан, ночор бўлдим дастингдан,
Дастингдан-эй... дастингдан-эй... дастингдан.

Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов юзасидан округ сайлов комиссияларининг ахбороти

Округ сайлов комиссиясининг хабар беришича 1960 йил 24 июлда Ўзбекистон ССР Олий Советига 80-Ниёзбоши сайлов округида бўлиб ўтган сайловнинг якунларини тўплади.

Шу сайлов округи бўйича рўйхатга олинган сайловчиларнинг 100 проценти овоз беришда қатнашди.

Овоз беришда қатнашган ҳамма сайловчиларнинг 100 проценти коммунистлар билан партиясизлар блокининг кандидати учун овоз берди.

Округ сайлов комиссияси томонидан Ўзбекистон ССР Олий Советига 80-Ниёзбоши сайлов округи бўйича ўртоқ **Ориф Алимов** депутат қилиб сайланганлиги рўйхатга олинди.

* * *

Округ сайлов комиссиясининг хабар беришича, 1960 йил 24 июлда Ўзбекистон ССР Олий Советига 35-Гвардия сайлов округида бўлиб ўтган сайловнинг якунларини тўплади.

Шу сайлов округи бўйича рўйхатга олинган сайловчилар умумий сонининг 99,96 проценти овоз беришда қатнашди.

Овоз беришда қатнашган ҳамма сайловчиларнинг 99,93 проценти коммунистлар билан партиясизлар блокининг кандидати учун овоз берди.

Округ сайлов комиссияси томонидан Ўзбекистон ССР Олий Советига 35-Гвардия сайлов округи бўйича ўртоқ **Федор Егорович Титов** депутат қилиб сайланганлиги рўйхатга олинди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

СИЛОС БОСТИРИШНИ ЖАДАЛЛАНГ!

Областимиз колхоз ва совхозлари жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан зиммаларига юксак мажбурият олганлар. Бу мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун биринчи навбатда ем-хашак базасини мустаҳкамлашимиз лозим.

Бу йил об-ҳаво табиий ўтларнинг сероб бўлиши учун қулай келди. Бироқ очиғини айтиш керак, кўпгина колхоз ва совхозлар бу имкониятдан етарли фойдаланмаётирлар. Натижада дағал ем-хашак тайёрлаш планининг бажарилмай қолиш хавфи туғилмоқда.

Шу йилнинг 20 июлигача бўлган маълумотга қараганда областимизда дағал ем-хашак тайёрлаш плани атиги 26,7 процент бажарилибди. Оққўрғон районининг колхоз ва совхозлари эса бу топшириқни 12,5 процент, Оҳангарон шаҳри хўжаликлари эса 14,1 процент, Бекобод райони эса 18.6 процент бажардилар, холос.

Шуниси ажабланарлики, баъзи районлар, масалан, Оққўрғон райони ем-хашак тайёрлаш соҳасида ўтган йилдагидан ҳам орқада қолмоқда.

«Ховос» совхозида ем-хашак тайёрлаш иши, айниқса, қониқарсиз бормоқда. Киров номли совхозда эса табиий пичанларни ўришга ҳалигача киришилмаганлиги кечириб бўлмайдиган ҳолдир

Гулистон, Сирдарё, Олмалиқ, Бўстонлиқ районларидаги қатор хўжаликларда ҳам ана шундай аҳвол юз бермоқда. Текшириш натижасида шу нарса аниқландики, айрим колхоз ва совхозларда ўрилган бедалар ўз вақтида ғарамланмаётир, натижада узоқ туриб қолиб, сифати бузилмоқда. Бунинг устига бедазорларга вақтида сув қўйилмаяпти ва кейинги ўримларнинг муддати чўзиб юборилаётир.

Далаларимизнинг маликаси маккажўхорини парвариш қилиш кўпгина хўжаликларда яхши бормоқда. Областимиз колхоз ва совхозларига 1100 минг тонна силос бостириш юзасидан топшириқ берилган. Пешқадам хўжаликлар бу мажбуриятнинг бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш учун курашиб, маккажўхори думбул сўта бўлиб етилиши биланоқ силос бостиришни бошлаб юбордилар. Бўка, Гулистон районлари, Оҳангарон шаҳрининг колхоз ва совхозлари силос бостиришни биринчи бўлиб бошлаб, бу ишни кун сайин кучайтирмоқдалар. «Бўка» совхозида ҳозирги кунга қадар 2600 тонна силос бостирилди. Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз маккажўхорикорлари ҳам бу соҳада олдинда бормоқдалар. Бу колхозда ҳозиргача 800 тонна силос бостирилди.

Аммо баъзибир колхоз ва совхозларда силос бостириш авж олдирилмаётир. Бўстонлиқ, Юқори Чирчиқ, Орджоникидзе, Пискент, Сирдарё, Янгийўл районларида силос бостиришга киришилгани йўқ.

Бунга шу нарса ҳам сабаб бўлмоқдаки, ҳали кўп ерларда силос йиғиштирувчи техника тайёр қилинмаган. Силос иншоотлари тахт эмас. Янгиларини барпо этиш кучайтирилмаган. Энг прогрессив усул — ер юзасига силос бостиришга етарлик аҳамият берилмаётир, жойлар ажратилмаган. Ер юзасига силос бостирилса маҳсулот таннархи анча арзон бўлади.

Вақт кутиб турмайди Вазифа шундан иборатки, ҳамма ерда барча ишчи кучлари ва транспорт воситаларини сафарбар этиб, силос бостиришни кенг кўламда қизитиб юбориш зарур. Ер юзасига силос бостиришдек прогрессив усулни кенг қўлланиш лозим.

Техника прогресси—муваффақиятлар гарови

СЎЗ—ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАТНАШЧИСИГА

ПАРТИЯ СЎЗЛАРИНИ ДИЛГА ЖО ҚИЛИБ...

И. МУҲАМЕДОВ,
В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг директори.

Мамлакатимиз ажойиб кунларни ўз бошидан кечирмоқда. Ҳар бир кун бизни бутун прогрессив инсониятнинг олий мақсади-коммунизм томон яқинлаштирмоқда. Партиямизнинг оташин сўзларидан бениҳоя руҳланган совет кишилари мисли кўрилмаган зўр ғайрат ва ижодий ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Партиямиз мамлакатимиз тараққиётининг ҳозирги этапидаги энг муҳим масалаларни ўз вақтида пайқаб олаётганлиги ва уни бутун халқ билан маслаҳатлашиб ҳал қилаётганлиги сабабли социалистик экономикамиз улкан қадамлар билан ривожланмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми мамлакатимиз тарихида, халқимиз тарихида янги шонли саҳифа очди. Мен ана шу мўътабар йиғилишда қатнашишдек бахтга муяссар бўлдим. Пленумга жуда кўп ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, бошланғич партия ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари таклиф этилганлиги халқ билан партия ўртасидаги монолит бирликни яна бир бор кўрсатади.

Бу мўътабар йиғилишда жуда муҳим масала — КПСС XXI съездининг саноат ва транспортни ривожлантириш ҳамда фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисидаги қарорларини бажаришнинг бориши ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Пленум шу нарсани мамнуният билан қайд қилдики, саноат ва транспортнинг ўтган бир ярим йил ичидаги иш якунларидан чиқариладиган асосий хулоса шуки, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш юзасидан КПСС XXI съезди қабул қилган буюк программа муваффақиятли амалга оширилмоқда. Шу билан бир қаторда Пленум етти йилликнинг туб проблемасини — социализмнинг капитализм билан иқтисодий мусобақасида вақтдан кўп ютиш проблемасини муваффақият билан ҳал қилиш учун техникани тараққий эттириш суръатларини ҳар тарафлама ошириш ва шу асосда меҳнат унумдорлигини ўстириш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Партиямизнинг техникани тинмай тараққий эттириш тўғрисидаги сўзларини дилга жо қилган коллективимиз кейинги йиллар мобайнида ишлаб чиқариш жараёнларини, даставвал оғир ва кўп меҳнат талаб этадиган ишларни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш соҳасида бир қатор тадбирларни амалга оширди. Мартен цехи корхонамиз юраги. Шуни эътиборга олиб, бу ишлаб чиқариш участкаси реконструкция қилинди. Натижада пўлат эритадиган печлар мазут асосида ишлашга кўчирилди. Бу, пўлат эритиш муддатини қисқартириш имконини берди. Эндиликда биз илгаригига қараганда анча кўп пўлат бераётирмиз.

Пўлат — Ватанимиз куч-қудрати. Маҳсулотнинг бу тури қанчалик кўпайса, кишиларимиз меҳнатини енгиллаштирувчи, уларнинг иш унумини оширувчи машина ва станоклар, турли хил агрегат ва механизмлар шунчалик кўпаяди. Буни коллективимизнинг ҳар бир аъзоси яхши тушунади. Шу сабабли ҳам улар КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига жавобан ишлаб чиқаришнинг янги-янги резервларини топмоқдалар, уларни ишга солмоқдалар ва шу йўл билан маҳсулот тайёрлашни тобора кўпайтирмоқдалар.

Мартен печларидаги шлакни ташқарига чиқариб ташлаш кўп меҳнат талаб қиладиган оғир ишлардан ҳисобланарди. Коллектив бу ишни енгиллаштирди. Эндиликда шлак тезда ташқарига чиқариб ташланади. Бу печларни ремонт қилиш муддатини 1,5 — 2 сутка қисқартириш, ҳар йили эса давлатнинг 600 минг сўмдан ошиқроқ маблағини тежаб қолиш имконини берди. Меҳнат беқиёс енгиллашди, ишлаб чиқариш маданияти эса анча юксалди.

Мазут сиқилган шамол таъсирида жуда ҳам майда бўлакларга бўлиниб ёнадиган қилинди. Бу, пўлатни эритиш даврини тезлаштиришга ёрдам берди. Ҳарбир эритма 6 соату 30 минут давомида тайёрланадиган бўлди. Мазут ва чўян сарфлаш анча камайди. Масалан, ҳар тонна мазутдан 7 килограмм, ҳар тонна соф чўяндан 350 килограммгача тежаб қолинадиган бўлди. Бу эритма таннархини камайтириш ва шу ҳисобда ҳар йили 2 миллион сўмга яқин маблағни тежаш имконини бермоқда.

Бундан ташқари «ПГ — 400» маркали кучли пресс ўрнатилди. Бир қанча ускуналар анча унумли ишлайдиган янги машиналар билан алмаштирилди. Канавада қуйилмаларни йиғиш механизациялашди. Бу ишда махсус электромагнит асбоблардан фойдаланиладиган бўлди. Ковшлар ҳажми ҳам оширилди. Ишлаб чиқариш маданиятини яхшилашга қаратилган бир қанча ишлар қилинди. Кучли вентиляция установкалари ишга туширилди.

Бу тадбирларнинг амалга оширилиши пўлат эритувчиларнинг меҳнатда юқори кўрсаткичларни қўлга киритишларига имкон бераётир. Печнинг ҳар квадрат метр тубидан олинадиган эритма миқдори 9,37 тоннани ташкил этмоқда. Бу Иттифоқимиздаги қора металлургия саноатининг ихтисослашган заводларидаги печларнинг ҳар квадрат метр тубидан олинаётган ўртача миқдордаги пўлатга нисбатан 1,51 тонна кўп.

Прокат станларининг ҳам унумдорлигини оширишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилди. Валларнинг колибровкалари такомиллаштирилди, металлни прокатка қилиш схемаси ўзгартирилди, қуйилмаларнинг оғирлиги кўпайтирилди, майда профилдаги буюмларни прокатка қилишда прогрессив технология жорий қилинди. Бу, товар прокат ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришга ёрдам берди. Тайёр прокатни навларга ажратиш механизациялашди. Бу тадбирлар прокат цехида қўл кучи билан бажариладиган оғир иш процессларини кескин камайтириш имконини берди.

1960 йилда корхонада жуда катта тадбирлар амалга оширила бошланди. Бу йирик ишларнинг бажарилиши корхонамизнинг 1962 йилдан рентабель ишлайдиган корхоналар қаторига ўтказишни таъминлайди. Мартен цехида 90 тонна ҳажмдаги ковшлар ишга туширилади. Ҳозирги вақтда пўлатни узлуксиз қуядиган установкани қуриш ишлари олиб борилаётир. Бу объект қурилишига давлат томонидан ўнларча миллион сўм маблағ ажратилди. Уни фойдаланишга топшириш корхонамизнинг ишлаб чиқариш қувватини янада ошириш, маҳсулот таннархини анча камайтириш имконини беради.

Етти йилликда амалга ошириладиган энг катта тадбирлардан бири заводни Бухоро гази асосида ишлашга кўчиришдир. Арзон газдан фойдаланиш пўлат эритиш муддатини янада қисқартириш, унинг сифатини яхшилашга ёрдам беради. Бундан ташқари мартен ва прокат цехлари анча кенгайтирилади. «300» навли прокат стани модернизация қилиниб, унинг қуввати ҳозирдагига нисбатан оширилади. Ана шу ишларнинг ҳаммаси етти йиллик планда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш бўйича олдимизда турган катта ва масъулиятли вазифанинг муваффақиятли бажаришимизга имкон беради.

Ишчиларимиз Металлурглар кунини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олдилар. Шонли кунгача пландан ташқари бир неча минг тонна пўлат ва прокат тайёрлаш ҳақида зиммамизга олинган мажбуриятни ошириб бажардик. Фидокорона меҳнат қилаётган коллективимиз 6 кварталдан бери республика Министрлар Совети ва Узсовпрофнинг кўчма Қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келмоқда.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларидан бениҳоя руҳланган коллективимиз мамлакатимиз куч-қудратини янада мустаҳкамлаш йўлида бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилади, қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун астойдил курашади.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларидан руҳланган Оҳангарон цемент заводининг қурувчилари иш суръатини кун сайин тезлаштирмоқдалар. Суратда: қурилишнинг илғор бетончиси ўртоқ С. Фетисломов. У смена нормасини икки баравар қилиб бажармоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ТОШКЕНТ ГРЭСИ МАМЛАКАТДА ЭНГ ТЕЖАМЛИ КОРХОНАДИР

Эндиликда бу жойларни чўл деб айтишга тилинг бормайди. Бўз сув каналининг соҳилларида пармалаш вишкалари қад кўтариб, геодезистлар бу жойларнинг режаларини белгиламоқдалар. Ҳа демай, бу ерга қурувчилар келадилар. Орадан бир-икки йил ўтгач Тошкент яқинида индустрия янги гигантининг корпуслари қурилади.

Кези келганда шуни айтиш керакки, биз айтаётган корпус сўзи ўзининг одатдаги тушунчасини ифодаламайди. Электростанциядаги асосий машина-ускуналарнинг ҳаммаси очиқ ҳавода жойлаштирилади. Бу — Тошкент ГРЭСи лойиҳаси авторлари томонидан жорий қилинаётган жуда кўп янгиликлардан биттасидир. «Теплоэлектропроект»нинг Тошкент бўлимида ЎзТАГ мухбири станциянинг баъзи хусусиятлари билан танишиш имкониятига эга бўлди. СССР Госплани ана шу станциянинг лойиҳа топширигини яқинда тасдиқлади.

Лойиҳада бир қанча тамомила оригинал нарсалар ҳам бор. Масалан, турбиналарни кўндалангига жойлаштириш бирнеча марта қўлланилмоқда. Бу ҳол машина залининг узунлигини 69 метр камайтириш имконини беради.

Буларнинг ҳаммаси Тошкент ГРЭСининг техника-иқтисодий кўрсаткичларини анчагина яхшилайди. Бу ерда белгиланган қувватнинг киловати Совет Иттифоқида энг арзон бўлади.

Лойиҳада корхонадан фойдаланиш учун қилинадиган ҳаражатларни камайтириш йўллари ҳам кўзда тутилган. Бу ерда машинистлар, кочегарлар, смена ва цех бошлиқлари бўлмайди. Уларнинг вазифаларини станция навбатчиси ва кузатувчиси бемалол бажариши мумкин. Башарти навбатчи приборларнинг кўрсаткичларидан қаноат ҳосил қилмай, қозон ва турбиналарни ўз кўзи билан кўришни хохласа, унинг пультни қолдириб кетиши талаб қилинмайди — телевизор экрани ёнади.

Станция табиий газ билан ишлайди. 1963 йилда биринчи агрегатни ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. (ЎзТАГ).

СЪЕЗД ҚАТНАШЧИЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Бутунроссия ўқитувчилар съезди материаллари ва СССР Министрлар Совети раиси ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг шу съездда сўзлаган нутқи республикамиз ўқитувчилари томонидан зўр қизиқиш билан ўрганилмоқда. Яқинда Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги «Илғор» маҳалласи клубида ўтказилган кеча ҳам ана шу масалага бағишланди. Учрашув кечасида Ўзбекистон ССР Маориф министри ўртоқ Э. Қодиров «Бутунроссия ўқитувчилар съезди ва республикамиз мактабларида ўқув-тарбия ишларини яхшилаш ҳақида» доклад қилди.

— Эндиликда, — деди нотиқ, — ўқувчиларга билим бойликларини бериш билан бирга уларнинг фойдали меҳнатга бўлган муҳаббатларини ошириш ҳам совет мактабининг шарафли бурчи бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам яқинда ўз ишини тамомлаган Бутунроссия ўқитувчилар съезди бу масалаларни атрофлича муҳокама қилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг съездда сўзлаган нутқида ҳам ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашда совет педагогларининг олдида турган муҳим вазифалар юзасидан қимматли фикрлар илгари сурилди. Республикамиз ўқитувчилари ҳам ана шу съезд материаллари асосида иш олиб борадилар.

Бу йил республикамизда янги мактаблар қурилиши ва қўшимча бинолар ремонти учун 300 миллион сўмлик маблағ ажратилди. Янги ўқув йилидан бошлаб машғулотлар 4200 дан ортиқ бинода олиб борилади. Ҳозирги кунда машғулотларни бир сменада олиб боришга мослаштирилган мактаб бинолари қурилиши қизғин давом этмоқда.

Кечада маҳалла активлари бола тарбияси ҳақида, мактабнинг турмуш билан алоқасини мустаҳкамлаш тўғрисида гапирдилар.

— Ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш ҳам шарафли, ҳам масъулиятли вазифа, — дейди республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Ғани Толипов. — Мен буни кўп йиллик педагогик тажрибамга асосланиб гапираётирман. Бола ёшлигидан ўқишга ва меҳнатга ҳавас қўйса, бу фазилат кейинчалик бутун ҳаётига сингиб кетади. Мен ўқитувчиликни энг олий бахт деб биламан. Бундан буён ҳам ёш авлоднинг замонамизнинг етук кишилари бўлиб етишишлари йўлида ҳормай-толмай ишлайман.

Кечада кўп болали она С. Ёқубова, пенсионер С. Собиров, врач З. Эгамбердиев, «Совет мактаби» журналининг редактори Р. Усмонов, илмий ходим М. Файзиев, маҳалла комитетининг раиси Ҳ. Алимов ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб, мактабнинг турмуш билан алоқасини мустаҳкамлаш, ота-оналар комитетларининг фаолиятини кучайтириш ҳақида гапирдилар.

Кеча охирида Ўзбекистон радиосининг халқ чалғу асбоблари оркестри ва солистлари ижросида концерт қўйиб берилди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„Маҳаллий совет ва газета"

Газетамизнинг шу йил 19 июнь сонида Ўрта Чирчиқ район «Мўл ҳосил учун» газетасига берилган матбуот обзорида редакциянинг совет қурилиши масалаларига кам эътибор бераётгани кўрсатилган эди.

Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Пўлатовнинг редакцияга маълум қилишича обзор редакция ходимлари ўртасида ишлаб чиқилган ва унда кўрсатилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган.

Газета редактори ўртоқ Абубакиров бу камчиликларга келгусида йўл қўймаслиги тўғрисида огоҳлантирилган.

Обзор эълон қилингандан кейинги давр ичида район газетасида совет қурилиши ва ободончилик ишлари доимо ёритиб турилибди.

„Соқов радиокарнайлар"

Сирдарё районидаги «Октябрь» колхозининг 1-участкаси ва Олғабос қишлоғида узилиб кетган радио симлари, эскириб қолган симёғочлар тузатилмагани натижасида 300 хонадоннинг радио эшитишдан маҳрум этилгани тўғрисида газетамизнинг шу йил 3 июнь сонида босилган танқидий хабарга редакция қуйидаги жавобни олди:

«Хабар юзасидан текшириш ўтказилди ва келтирилган фактлар тўла тасдиқланди.

Бу масала колхоз бошланғич партия ташкилотининг очиқ партия йиғилишида муҳокама қилинди. Колхоз правлениеси раиси ва бошланғич партия ташкилотининг секретари зиммасига бир ҳафта муддат ичида район алоқа бўлими билан шартнома тузиб, барча колхоз хонадонларида радиоточкаларининг мунтазам ишлаб туришини таъмин этиш вазифаси юклатилди.

Сирдарё район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири
Ю. АБДАЛИМОВ».

КОНСУЛЬТАЦИЯ

СОВЕТ ПУЛ ЕДИНИЦАСИНИ ЙИРИКЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Совет халқи КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан ишлаб чиқилган ва СССР Олий Совети V сессияси томонидан қабул қилинган нархлар миқёсини ўзгартириш ва муомаладаги ҳозирги пулларни янги пуллар билан алмаштириш йўли билан мамлакатимизда пул бирлигини мустаҳкамлаш соҳасидаги тадбирларини зўр қониқиш билан кутиб олдилар.

Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш ижтимоий меҳнатнинг унумдорлигини ошириш, товар оборотини тўхтовсиз кўпайтириш ва аҳолига хизмат кўрсатишни кенгайтириш соҳасида қўлга киритилаётган муваффақиятлар асосида бизнинг мамлакатимизда сўмнинг харид қилиш кучи систематик равишда ошиб бормоқда ва пул муомаласи мустаҳкамланмоқда. Бу давлат ва кооператив савдосида кўпгина молларга бўлган чакана нархлар даражасининг камайганлиги билан, колхоз бозорларида қишлоқ хўжалигининг асосий маҳсулотлари нархларининг камаётганлиги ва шунингдек омонат кассаларга аҳоли томонидан қўйилаётган маблағларнинг кўпайиб бораётганлиги мисолида тасдиқланмоқда. Фақат кейинги икки йил мобайнида аҳолининг омонат кассаларидаги жамғармаларининг ўсиши 20 миллиард сўмдан ортиқ бўлиб, 1960 йилнинг майига келиб омонат кассаларига қўйилган пулларнинг умумий суммаси 105 миллиард сўмдан ошиб кетди.

Аҳолининг пул даромадларининг ўсиб бориши чакана товар оборотининг тез суръатларда кўпайиб боришида ўз ифодасини топмоқда. Давлат қўлида бўлган товарлар янада тезроқ кўпайиб бормоқда. Бу эса аҳолининг эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш учун зарур шарт-шароит бўлиб ҳисобланади. Кейинги 6 йил ичида чакана товар обороти 1,7 баравар кўпайган бўлса, сотиш учун ишлаб чиқарилган товарларнинг запаси қарийб икки баравар кўпайган. Молларнинг ассортименти кўпайиб бормоқда, саноат молларининг сифати яхшиланмоқда, аҳолининг эҳтиёжлари тобора яхши қондирилмоқда.

Давлат қўлида олтин ва бошқа қимматбаҳо металлар билан бир қаторда, жуда кўп миқдорда аҳолига қатъий план нархлари бўйича сотиш учун мўлжалланган товарларнинг мавжудлиги пул қадр-қимматининг мустаҳкам бўлишини таъминлайди. Бундай ҳол бирорта ҳам капиталистик мамлакатда бўлмаган ва бўлиши мумкин эмас. Бизнинг мамлакатимизда пулни муомалага чиқариш халқ хўжалиги плани асосида пул муомаласи қонуний талабларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади. СССРда оборотда бўлган пулларнинг миқдори пул обороти эҳтиёжлари учун мос келади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев СССР Олий Советининг V сессиясида қилган докладида бундай деган эди: «Совет Иттифоқининг мамлакатда пул оборотини планли ташкил этишни муваффақиятли равишда таъминлаётган ва шу асосда моддий ҳамда меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга ёрдам бераётган бақувват волютаси ва барқарор пул системаси бор».

Нархлар миқёсини ўзгартириш йўли билан пул единицасининг йириклаштирилиши пул оборотини янада мустаҳкамлашга ва совет сўмининг харид кучининг ошишига олиб келади. Бу тадбир аҳоли ва давлатнинг манфаатларини кўзлаб амалга оширилмоқда. Шунинг учун ҳам бу тадбир капиталистик мамлакатларда пул муомаласи соҳасида амалга оширилаётган тадбирлардан тубдан фарқ қилади.

Маълумки, капиталистик мамлакатларнинг экономикаси нотекис ривожланади ва ниҳоятда беқарорлиги билан характерлидир. Вақти-вақти билан бўлиб турадиган иқтисодий кризислар муомала учун пул обороти эҳтиёжларидан келиб чиқмайдиган миқдорда пул ишлаб чиқаришга олиб келади. Бу эса инфляция, пул қадри-қимматининг тушиб кетишига олиб келади. Капиталистик мамлакатларда ўтказиладиган деноминациянинг сабаблари ҳам ана шундадир. Деноминация йўли билан капиталистлар оборотдаги пулнинг миқдорини қисқартиришга ва инфляцияни енгиб ўтишга ҳаракат қиладилар.

Бизнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган нархлар миқёсининг ўзгартилиши бутунлай бошқа сабабларга эгадир. СССР да пул единицасининг йириклаштирилиши социалистик экономика тараққиётида юз бераётган катта муваффақиятлардан келиб чиқади. Пул единицасининг йириклаштирилиши СССР да барқарор пул системасига, ҳамма вақтдагидан ҳам мустаҳкам бўлган совет волютасига асосланади ва у амалга оширилиши натижасида аҳоли ҳам, давлат ҳам ҳеч қандай зиён кўрмайди.

Пул единицасининг йириклаштирилиши ва сўмнинг олтин қийматининг оширилиши натижасида корхоналарнинг хўжалик фаолиятида сўм ва тийинларнинг аҳамияти янада кўпроқ ошади. Бу эса ўз навбатида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, маблағ сарфлашда иқтисод қилиш режимини қатъийлик билан йўлга қўйиш имконини беради. Бу эса ишнинг сифат кўрсаткичларини яхшилашдан меҳнаткашларнинг ва корхона коллективларининг манфаатдорлигини оширади.

Шунингдек пул единицасини йириклаштиришнинг техника сабаблари ҳам бор. Ҳозирги кундаги нархлар миқёсқ ишлаб чиқариш ҳажми, миллий даромад ҳажми, аҳолининг пул даромадлари ва товар обороти ҳажми ҳозиргига қараганда анча оз бўлган йилларда вужудга келган эди. Саноат, транспорт ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида амалга оширилган тадбирлар натижасида бу ҳажмлар айниқса кейинги йилларда жуда ҳам кўпайиб кетди ва у ҳозир юзларча миллиардлар, айрим вақтларда эса ҳатто триллион сўмлар билан ҳисобланади. Шунга мувофиқ халқ хўжалигида давлат банкаси орқали ўтадиган тўлов оборотлари ҳам кўпайди. Чунки бу оборот ишлаб чиқариш ва товар муомаласи ҳажмининг ўсганлигини ифода этади. Нархлар миқёсининг ўзгартирилиши давлат ва кооператив корхоналари ва ташкилотлари ўртасидаги, шунингдек, айрим гражданлар ўртасидаги тўлов ва расчетлар техникасини енгиллаштиришга ёрдам беради. Халқ хўжалигида планлаштириш ва учет ишларини енгиллаштиради. Давлатнинг пул тайёрлаш учун қилаётган харажатлари камаяди.

Нархлар миқёсининг ўзгартирилиши натижасида муомалада танга ва чақа пулларнинг тутган ўрни катта бўлади. Бундан ташқари 50 тийинлик ва 1 сўмлик танга пуллар чиқарилади. Буларнинг ҳаммаси аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилашга, савдода автоматларни кенг қўлланишга, савдо корхоналари ва давлат банки муассасаларида танга пулларни ҳисоблашни механизациялаштиришга имкон беради. Бу яна муомаладаги пулларнинг қўлдан-қўлга ўтиши туфайли яроқсиз бўлиб қолиши натижасида бўлиб турадиган алмаштиришларни камайтиришга имкон беради. Чунки металлдан қилинган танга пуллар оборотда қоғоз пулларга қараганда узоқ вақт бўла олади.

1961 йилнинг 1 январидан бошлаб муомалага 1, 3, 5, 10, 25, 50 ва 100 сўмлик янги хил қоғоз пуллар ҳамда 1, 2, 3, 5, 10, 15 ва 20 тийинлик янги хил танга ва чақа пуллар, шунингдек 50 тийинлик ва 1 сўмлик танга пуллар чиқарилади.

Эски қоғоз пул ҳамда танга ва чақалар 1961 йилнинг биринчи квартали мобайнида барча давлат ва кооператив корхоналари, ташкилотлар ва муассасалар томонидан, шунингдек аҳоли томонидан барча тўловлар бўйича эски пулнинг 10 сўмига янги пулнинг бир сўми ҳисобида, яъни 10 га 1 нисбати бўйича чекланмаган миқдорда қабул қилиниб олинади. Худди шундай нисбат бўйича эски пуллар банклар ва омонат кассалари томонидан гражданлардан, корхоналар ва ташкилотлардан жорий ва ҳисоб счетларига киритиш учун қабул қилиб олинади.

Давлат банкларининг муассасалари I квартал мобайнида бемалол ва ҳеч бир чекланмаган миқдорда эски қоғоз пул ҳамда танга ва чақаларни янги пулларга алмаштирадилар. Шу мақсадда давлат банкининг 30 мингга яқин махсус алмаштириш пунктлари ташкил этилади. Алмаштириш пунктлари корхоналарда, қурилишларда, муассасаларда, ташкилотларда, почта корхоналарида ва шунингдек шу мақсад учун ажратилган хоналарда ташкил этилади. Алмаштириш пунктларининг шохобчалари ҳар бир шаҳар ва районнинг хусусиятларига қараб, яъни аҳолининг зичлиги, аҳоли яшайдиган пунктнинг яқин-узоқлиги ва бошқа шарт-шароитлар билан белгиланади.

Янги пулларнинг чиқарилиши билан бир вақтда барча чакана, харид ва улгуржи нархлар, шунингдек квартира ҳақи ставкалари ҳамда барча коммунал, транспорт, маиший хизматлар учун, томошахоналар ва бошқа хизматлар учун тарифлар 10 га 1 нисбатида қайта ҳисоблаб чиқилади. Тариф ставкалари, ишбай баҳолари ва иш ҳақи окладлари, колхозчиларга пул билан тўланадиган иш ҳақи, пул таъминоти миқдорлари, гонорарлар, пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ва меҳнат ҳақининг ҳамда аҳолига пул билан бериладиган бошқа тўловларнинг миқдорлари ҳам ана шундай нисбат бўйича, яъни 10 га 1 нисбатида қайта ҳисоблаб чиқилади.

Омонат кассалар ва давлат банки муассасалари аҳолининг омонат кассаларидаги ҳамма омонат пулларини 1961 йил 1 январдаги ҳолати бўйича эски пулнинг 10 сўмига янги пулнинг 1 сўми ҳисобида қайта ҳисоблаб чиқадилар. Модомики аҳоли илгари эски 10 сўмга қанча мол сотиб олган бўлса, янги 1 сўмга шунча мол сотиб олиши мумкин экан, пул жамғармаларининг реал қиммати тамомила сақланиб қолади.

Уч процентлик давлат ички ютуқли заем облигацияларининг ўз қиммати ҳамда бу заем бўйича белгиланган ютуқлар миқдори ҳам шу нисбат бўйича қайта ҳисоблаб чиқилади. Бу заемнинг облигациялари 1961 йил 1 январдан бошлаб 200 сўмлик облигациянинг ўз қиммати 20 сўм ва 100 сўмлик облигациянинг ўз қиммати 10 сўм ҳисобидан сотилади ва сотиб олинади. Шунингдек аҳоли ўртасида обуна тариқасида тарқатилган давлат заёмларининг облигациялари, страхование тўловларининг миқдори ва қайтиб бериладиган страхование пулларининг миқдори, шунингдек аккредитивларда қолган пуллар, перевод қилинган пуллар, депонент счетларда қолган пуллар ҳамда ҳар хил қарзлар 10 га 1 нисбати бўйича қайта ҳисоблаб чиқилади. Қатъий ставкаларда белгиланган солиғ ва йиғимлар, страхование тўловлари, кооператив ва жамоат ташкилотларига тўланадиган аъзолик ҳақи ҳам худди ана шундай нисбат бўйича қайта ҳисоблаб чиқилади.

Давлат ва кооператив корхоналарининг, ташкилот ва муассаса ва колхозларнинг барча асосий ва оборот фондлари, шунингдек уларнинг молия ва кредит мажбуриятлари 1961 йил 1 январдаги ҳолатида қайта баҳоланади.

СССР Молия министрлигига, СССР Госпланига ва СССР Давлат банкига ажнабий волюталарга нисбатан сўмнинг янги курсини белгилаш ва сўмнинг олтин қийматини кўпайтириш тўғрисида таклифлар тайёрлаш топширилган. Совет Иттифоқи берган кредитлар бўйича ажнабий давлатларнинг қарзлари сўмнинг янги курсига мувофиқ қайта ҳисобланади.

СССР да нархлар миқёсини ўзгартириш соҳасида амалга ошириш мўлжалланган тадбирлар социалистик экономикада пулнинг роли янада ошганлигидан далолат беради. Совет халқи Ватанимизнинг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш учун, мамлакатимизда коммунизмнинг тўла ғалабаси учун ўзининг бутун куч ва қувватини сарфлашга тайёрдир.

В. ВОРОБЬЕВ,
СССР Госбанки правлениеси раисининг ўринбосари.

БУ ЙИЛ ОБЛАСТИМИЗ БЎЙИЧА 140 МИНГ ТОННА ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРАМИЗ

Машина теримига қандай тайёрланмоқдасиз?

ТУРСУНОЙДЕК БЎЛАМАН

Ўртоқ Зайнабхон ҒОИИБОВА

Кейинги йилларда машина билан пахта теришга ҳавас кучайди. Бизнинг колхозда ҳам моҳир механизаторлар бор эди. Лекин улар йигитлар эди. Пахта териш агрегатини кенг пахтазорда эгат оралаб юрганини кўрганимда уни бошқараётган механизаторга ҳавасим келарди.

Машҳур механизатор Турсуной Охунова ўтган йили машинада 210 тонна «оқ олтин» териб ҳаммани ҳайратда қолдирди. Унинг бу жасорати юрагимдаги учқунни alангa олдириб юборди. Мен шу пайтгача донгдор теримчилардан ҳисобланардим. 1959 йилда 14 тонна пахта тердим. Лекин бу 14 тонна 210 тонна олдида нима деган гап! Шуларни ўйлар эканман пахта териш агрегатини бошқаришни ўзлаштириб олишга қатъий қарор бердим.

Кейинчалик билсам бир мен эмас, балки колхозимизда жуда кўп қизлар ҳам Турсунойдек бўлишни орзу қилиб юрар эканлар. Биз ҳаммамиз маслаҳатлашиб, пахтани қўлда эмас, балки машинада теришга, этакни бункер билан алмаштиришга аҳд қилдик. Мақсадимизни колхоз правлениесига айтганимизда, у ердагилар бизни қизғин қўллаб-қувватлашишди.

— Ҳимматларингизга балли, демак, энди бизда ҳам Турсунойлар бўлади, — дейишди.

Ана шу мақсадда колхозимиздан Турдихон Боймуродова, Фотима Исаева, Назира Усмонова, Онахон Сотиболдиева — ҳаммаси бўлиб етти киши Бекободдаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш мактабига ўқишга келдик. Бу ерда пахта териш машинасини бошқаришни дурустгина ўзлаштириб олдик. Ҳа демай «механизатор» деган гувоҳномани ҳам оламиз. Бу йил мен устозим Турсуной Охунова билан беллашмоқчиман, мавсумда 150 тонна пахта теришни мақсад қилиб қўйдим. Ўз мақсадимга албатта эришаман.

З. ҒОИИБОВА,
Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз аъзоси.

ИКРОМ МАШИНАДА ТЕРАДИ

Агитаторнинг маҳсулот таннархини арзонлаштириш масаласига бағишланган бугунги суҳбати жуда қизиқарли ўтди. Ошпаз опа тайёрлаган мазали шўрвани зўр иштаҳа билан баҳам кўрган бригада аъзолари унинг гапларини жиддий эътибор билан тингладилар.

— Шундай қилиб, — дея суҳбатини якунлади агитатор, — ўтган йили 100 гектар ернинг ҳар гектаридан қарийб 50 центнердан пахта олинганига қарамай, унинг таннархи мўлжалдагидан қимматга тушди. Колхозимизнинг Анна Полюнина бошлиқ бригадасида етиштирилган ҳосилнинг нархига қараганда яқин 70 сўм ортиб кетди. Бунинг сабаби нимада?

Боятдан бери агитаторнинг ҳаққоний гапларини бутун вужуди билан тинглаб ўтирган Икром тўлқинланиб кетди. У, ўрнидан сапчиб турдида, ҳаяжонли гапира бошлади:

— Нимада бўларди, дейсиз. Техникадан тўла фойдаланмаганимизда-да! — Ўтирганлар механизаторнинг бу гапидан ажабланиб, унга савол назари билан тикилишди.

— Ахир, сиз тракторингизни узунига-кўндалангита боплаб юргизяпсиз-ку! Яна қанақасига техникадан тўла фойдаланмаяпмиз, — кимдир луқма ташлади.

Ўртада мунозара қабилида «тортишув» бошланди.

— Тўғри, — вазмин тушунтира бошлади Икром, — парваришда-ку техникадан беармон фойдаланаяпмиз. Кетмонни даладан деярлик суриб чиқардик. Бу, яхши нарса. Ғўзаларимиз икки томонлама парвариш еб, яйраб ўсаяпти, натижада мўл ҳосил тўпламоқда. Ўтган йили ҳам худди шундай бўлди.

— Тағин нима дейсиз, — дейишди баъзилар.

— Ҳали суҳбатда, — давом этди механизатор, — Полюнина бошлиқ бригадада ҳосил таннархи арзон бўлганлиги тўғрисида гапирилди. Ҳаққоний гап. Ўзимиз гувоҳмиз. Ахир уларнинг даласида терим пайтида 3 та машина жавлон урди-да! Қўл меҳнати жуда кам сарфланди. Бизда-чи? Кўкламда 50 гектар ернинг пахтасини машинада терамиз, деб планлаштирдик. Дастлабки парвариш даврида ажратилган участкалардаги ғўзаларнинг аҳволи бир мунча дуруст эди, ривожланиш ҳам кўнгилдагидай борди. Аммо, иш охирига етказилмади, терим пайтига келиб «ғўза ғовлаб кетди, пайкалга машина кира олмайди», деб яхши орзуни пучга чиқардик. Натижада қўл кучига зўр берилди. Ҳаворанг пахтазор кемалари қанқайиб турганн ҳолда, ёрдамчиларга интизор бўлдик. Шундай қилиб, ҳосил хирмонини катта кўтарди-гу, даромадимизнинг мазаси бўлмади. Ҳар бир меҳнат кунига тақсимланган ҳақ биздан оз ҳосил олган бригадаларникидан кам бўлди. Бу йил ана шу жиддий хатонинг такрорланишига сира йўл қўймаслигимиз керак. Шунда ҳосилимиз ҳам мўл, ҳам арзон бўлади, даромадимиз ортади.

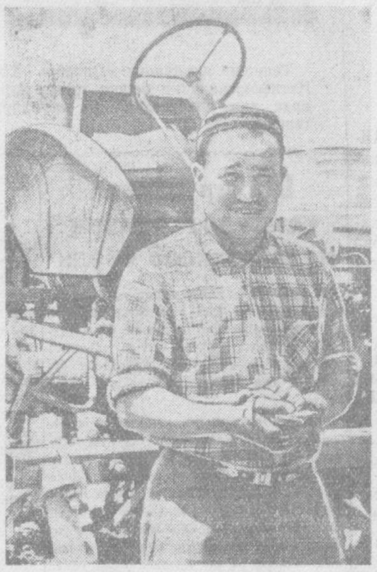

Ўртоқ Икром АҲРОРОВ

Икром «гапим тугади» дегандек, ўтирганларга бир-бир тикилиб қўйди-да, жойига чўккалади. Унинг бундай дадил гапидан агитаторнинг чеҳраси очилиб кетди. Бригадир Умарали ака эса буларнинг ҳаммасига ўзи айбдордек, қўлидаги чўп билан ер чизиб, «ғиқ» этмасди.

Орада ҳукм сурган қисқа жимликдан сўнг агитатор механизаторнинг фикрини қувватлади:

— Икром ҳақ гапирди. Терим — кўп меҳнат талаб қиладиган иш. Партия ва ҳукуматимиз колхозчи деҳқонларнинг қўл меҳнатини енгиллатиш йўлида тинмай ғамхўрлик қилишаяпти. Ҳар йили кўплаб терим машиналари чиқарилмоқда. Булардан унумли фойдалансак, колхозчи аёлларимизнинг меҳнати енгиллашади ҳамда пахтанинг таннархи арзон бўлади.

Суҳбат охирида Умарали Муҳамедов сўз олди:

— Дарҳақиқат ўтган йили катта хатога йўл қўйдик. Ажратилган участкалардан машинада бирор килограмм ҳам пахта тера олмадик. Бунга даставвал ўзимиз айбдормиз. Негаки, ажратилган ғўзаларни алоҳида парвариш қилмадик. Дўл урганидан кейин ҳаддан ташқари кўп сув, ўғит бериб ғўзаларни ғовлатиб юбордик. Икром айтганидай, бу йил машина теримига зўр берамиз. Унинг ўзи 75 гектар ердаги «оқ олтин»ни теради. Бу пайкалларга қўл урмаймиз.

Ҳамма ана шу яхши мақсадни дилига жо қилиб, пахтазор оралаб кетди...

Бригада далаларида меҳнат қизғин. Икром тракторини моҳирлик билан юргизиб, ғўзаларни яйратмоқда. Колхозчилар эса сувчиларга ёрдамлашар, у ер-бу ерда учраб турадиган ёввойи ўтларни юлиб ташлашарди. Ана шундай меҳр билан парваришланаётган 150 гектар ердаги ғўзалар кўнгилдагидай ривожланиб, ҳозир қийғос гулга кирди, кўсаклайбошлади.

Азамат пахтакорлар етти йилликнинг иккинчи йилида ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил олиш, 1 центнер пахтанинг таннархини эса 130 сўмдан оширмасликка аҳд қилганлар. Бунинг учун барча агротехника тадбирлари ўз вақтида кўнгилдагидай амалга оширилаяпти.

Уста механизатор — звено бошлиғи Икром Аҳроров эса пахтаси машинада териладиган участкалардаги ғўза қатор ораларини алоҳида меҳр билан парвариш қилмоқда. Ҳосил тақдири учун ҳақиқий жон куйдирмоқда. У ҳар бир туп ғўзанинг аҳволидан хабардор бўлиб туради. Сувчилар, ўтоқчилар билан ишнинг сифати тўғрисида тез-тез маслаҳатлашади.

Бу серғайрат йигит кунига 10-12 гектардаги ғўза қатор ораларини сифатли культивация қилиш билан бирга терим машинасини ҳам мавсумга шайлаб қўйди.

Аҳди маҳкам пахтакорлар мажбуриятга яраша иш қилишаяпти.

З. ҲАЙРИДДИНОВ,
Янгийўл районидаги Киров номли колхоз.

Бекобод районидаги Навоий номли колхозда машина терими учун ажратилган майдонлардаги ғўзалар алоҳида парвариш қилиниб, мўл ҳосил тўпланмоқда. Суратда: машина терими учун ажратилган майдонларда ғўзани культивация қилиш пайти.
В. Салов фотоси.

КАТТА ҲИССА ҚЎШАМАН

Бизнинг колхозда бир неча йиллардан буён пахта машинада терилади. Колхоз правлениеси бу йил ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ майдондаги пахтани машина билан теришни планлаштирди. Машина билан пахта териш юзасидан олган мажбуриятимизни тўла ва ошириб бажариш учун ҳозирдан бошлаб пухта тайёргарлик кўрмоқдамиз. Қўшни колхозимиздаги машҳур механизатор Турсуной Охунованинг ташаббуси ҳаммамизни янги ҳаракатга рағбатлантирди.

Колхоз правлениеси мени Вревскдаги қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш техникумига ўқишга юборди. Мен бу ерда мураккаб машинани ўргандим. Бу йил биринчи марта пахта териш машинасида ишлайман. Колхозга қайтгач тажрибали механик-ҳайдовчилар ёрдамида иш тажрибамни янада оширмоқдаман.

Мен пахта терувчи механик-ҳайдовчиларнинг ҳаракатига қўшилдим. Мавсумда 130 тонна пахта териб беришга аҳд қилганман.

С. ҚОЛЖИГИТОВА,
Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг механик-ҳайдовчиси.

КОЛХОЗ УСТАХОНАСИДА

Далаларни айланган киши колхоз пахтакорларининг самарали меҳнатини кўриб қувонади. Деярлик ҳамма карталарда ғўза бир текис ва нормал ривожланмоқда. Машина теримига ажратилган майдонлардаги ғўза туплари худди ипга чизиб қўйилгандек. Бу ерларда ўсимлик алоҳида парвариш қилиниб, машина теримига боп қилиб ўстирилаётир.

Қарс икки қўлдан чиқади. Машина терими учун ажратилган ерлардаги ғўза яхши парвариш қилингани билан техника сифатли ремонтдан чиқарилмаса, натижа кўнгилдагидек бўлмай қолиши мумкин. Шунинг учун ҳам ғўза парвариши билан бир қаторда техника ремонтига ҳам катта эътибор берилмоқда. Колхоз устахонаси ҳамма вақт механизаторлар, ремонтчи колхозчилар билан гавжум. Улар мавжуд СХМ-48М ва СХС-1,2 машиналарини мавсумга тахт қилиб қўймоқдалар. Мана механизатор (чапдан) Аҳмад Бўриев ва механик ёрдамчиси Умар Усмоновлар. Улар ремонтдан чиқарилган терим машиналарини профилактик кўрикдан ўтказмоқдалар. Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз устахонасида ишлар ана шундай қизғин бормоқда.

В. Салов фотоси.

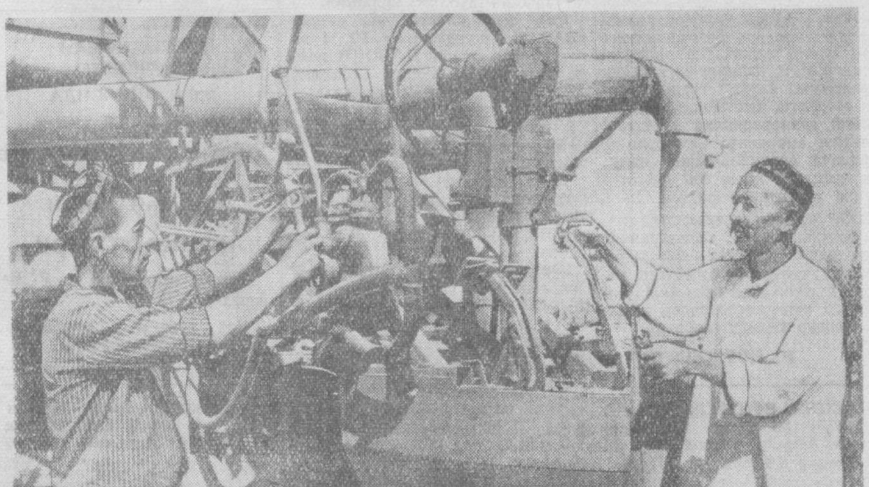

МЕХАНИЗАЦИЯГА ТАЯНГАН ЮТАДИ

Совхозимиз коллективи бирнеча йиллардан бери пахтачиликни комплекс механизациялаш учун қатъий кураш олиб бормоқда. Ўтган йили хўжалигимиз давлатга топширган ҳосилнинг 75 процентн машинада териб олингани бунинг далили бўлаолади.

Бу йил 1.900 гектар ерга чигит экдик. Шундан 1.400 гектари уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялкалар билан экилди. Шунингдек, тажриба ўтказиш мақсадида 500 гектар ерга қатор ораларини бир метрдан қилиб чигит ташладик. Бу майдонларда ҳар 10—12 сантиметр ерда биттадан кўчат қолдириб, бир томонлама парвариш қилмоқдамиз. Ўтган йили ҳам 62 гектар ерга шу усулда чигит эккан эдик. Тажриба шуни кўрсатадики, бу усулда чигит ташланган карталарда ҳарбир центнер пахтанинг таннархи 93 сўм, квадрат-уялаб экилган ерларда эса 135 сўм бўлди.

Қатор ораларини бир метр қилиб чигит экишнинг афзалликлари нимада? Бу усулда чигит экилган карталарда ҳарбир гектар ерда ўрта ҳисобда 90 минг туп кўчат бўлади. 60Х60 усулида чигит экилганда ҳам кўчатнинг қалинлиги тахминан шунчага тўғри келади. Демак, ҳозир биз қўлланаётган янги усулда ҳам кўчатдан ютқазилмайди. Энг муҳими шундаки, қатор оралари анча кенг бўлганлиги, ҳар уяда биттадан кўчат қолдирилганлиги ва ғўза тупларининг бир-бирига яқинроқ турганлиги пахта териш машиналарининг юриши учун жуда қулай шароит яратади. Машина терими пайтида ҳосил ерга тўкилмайди, ғўза шохлари синмайди, пахтанинг сорги бузилмайди.

Қаторлар ораси бир метрдан бўлган ерларда культивацияни қандай ўтказиш керак, деган савол туғилиши мумкин. Бу иш унчалик қийин эмас. Биз илгари ишлатиб юрган оддий культиваторлардан фойдаланмоқдамиз. Фақат фарқи шундаки, бу культиваторларга қўшимча иш органлари ўрнатаяпмиз. Қатор ораларини 85 сантиметр қилиб юмшатаяпмиз. Ғўза эркин, соғлом ўсмоқда.

Бизда ғўзани суғориш ҳам тўла механизациялашган. 200 гектар ер сунъий ёмғир ёғдириш агрегатлари билан, қолган майдонлар махсус шланглар ва найчалар билан суғорилмоқда.

Бу йил хўжалигимизда етиштирилган ҳосилнинг 80 процентини машинада терамиз. Шунинг учун чигит униб чиққан дастлабки кунларданоқ, бутун коллективнинг фикри-ёди ғўзани машина теримига мослаб ўстиришга қаратилди.

Бу йил 10 та чеканка қиладиган янги агрегат ишлайди. Бунинг 2—3 таси иш бошлади. Пахтанинг таннархини қимматга туширмаслик учун тракторларга бирйўла чеканка қилувчи агрегат ва культиватор ёки жўяк олувчи агрегат тиркамоқдамиз.

Пахтачиликни комплекс механизациялаб, мўл ва арзон ҳосил етиштириш соҳасида ўртоқ Ж. Кучиев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари яхши натижаларга эришмоқдалар. 20 кишидан иборат бу бригада 188 гектар ерга чигит эккан ва ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбурияти олган. Ҳозиргача бригадада ғўзага уч марта комплекс ишлов берилди. Ғўзанинг ўсиши, ҳосил йиғиши кўнгилдагидек. Бригада ишчилари етиштирилган ҳосилнинг 90 процентини машинада теришга қарор қилдилар. Терим агрегатлари ремонт қилиб қўйилди.

Йиғим-терим мавсумига тайёргарлик бошқа бригадаларда ҳам қизғин бормоқда.

С. БОЧКАРЕВ.
Сирдарё районидаги «Малик» тажриба совхозининг директори.

УРТЎҚМОҚ ПОЧТАСИ

ИККИ „МУСОБАҚАДОШ“

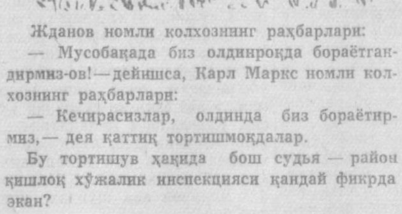

Жданов номли колхознинг раҳбарлари:

— Мусобақада биз олдинроқда бораётгандирмиз-ов! — дейишса, Карл Маркс номли колхознинг раҳбарлари:

— Кечирасизлар, олдинда биз бораётирмиз, — дея қаттиқ тортишмоқдалар.

Бу тортишув ҳақида бош судья — район қишлоқ хўжалик инспекцияси қандай фикрда экан?

Янгийўл районидаги Жданов номли ва Карл Маркс номли колхоз раҳбарлари бу йил пахтаси машина билан териладиган ғўзаларни парвариш қилишда ўзаро социалистик мусобақа ўйнашган. Бу мусобақанинг бош судьяси район қишлоқ хўжалик инспекцияси бўлганлиги учун, унинг шартини ҳам жуда ўнғай қилиб белгилашган: мусобақалашаётган томонлардан қайси бири ана шу қизғин курашда биринчиликни қўлга киритса ва кўпчилик бунга тан берса, ана ўша томон пахтани машинада эмас, қўлда териб олиб, муроди мақсадига етади.

Ҳар икки колхознинг раҳбарларида ҳам пахтани қўлда теришга пинхоний майл жуда кучли эди. Шунинг учун ҳам йил бошидаёқ билакни шимариб ишга киришдилар.

Жданов номли колхоз раҳбарлари иш бошиданоқ тихирлик қилиб, пахтасини машинада териб олиш учун атиги 300 гектар майдон ажратдилар. Карл Маркс номли колхознинг раҳбарлари бўлса ўз мусобақадошларидан ўтиб кетдилар: ҳаммаси бўлиб юз гектар майдон ажратилди, холос.

Икки мусобақадош колхоз гоҳ-гоҳ бир-бирларига ўзаро текшириш бригадалари ҳам юбориб турадилар. Яқинда ана шундай дўстона текширишлардан бири бўлиб ўтди.

Жданов номли колхозда маълум бўлишича, пахтаси машина билан териладиган майдоннинг ғўзаси «қисир-бўғоз» қилиб ўстирилмоқда экан, яъни ғўзаларнинг ярми ҳаддан ташқари ўстирилиб, ғовлатиб юборилган бўлса, қолган ярми худди «жин ургандек» ерга қапишиб ётибди, ёввойи ўтлар ўраб кетган...

Карл Маркс номли колхознинг раҳбарлари эса анча «бамаъни» иш тутибдилар: ғўзаларнинг ярмига яқинини гап-сўз қилиб ўтирмасдан таваккалига ғовлатиб юбориб қўяқолибдилар.

ХАЁЛПАРАСТЛАР

Насриддин афандининг беҳуда хаёл суриб, ўз рафиқаси билан жанжаллашиб қолгани тўғрисидаги ажойиб латифани эшитган чиқарсиз? Аммо Бекобод ва Гулистон районн РТС раҳбарларининг хаёлпарастлиги ҳақида шубҳасиз, ҳали ҳеч нарса эшитмагансиз.

Бекобод РТСининг директори ўртоқ Ўрмоновнинг иш кунлари мана бундай бошланади:

— Азизим, айтингчи, пахта териш машиналарининг ремонтини, сизнингча, қайси томонидан бошлаш керак, яъни масалан, образли қилиб айтганда «тумшуғи»дан бошлаш маъқулми? ёки «думи»дан?

— Менингча, — дейдилар бош инженер ўртоқ Ли, — «тумшуғи»дан бошлаш маъқулдир.

— Йўқ, азизим, «думи»дан бошлаш ўнғайроқ.

Шундай қилиб икки ўртоқ ўртасида аста-секин афандинамо тортишув бошланиб кетади...

Худди шу пайтда Гулистон районидаги Мирзачўл РТСида ҳам ғалати ишлар рўй бераётган бўлади. Чунончи директор Назаров ва бош инженер Чернобой ўртоқлар ўз кабинетларида, юмшоқ диванларда ўтиришиб «қани энди, шундай бир устахона ўйлаб чиқарсакки, бир эшигидан ремонт қилинмаган пахта териш машиналарини бундай киритиб юборса-гу, бошқа бир эшигидан ремонтдан чиқарилиб, яхшилаб мойланган машиналарни мана бундай қилиб тортиб олаберсак» дея хаёл сурмоқдалар...

Шундай, хаёлпарастлар раҳбар бўлган ҳар икки РТС да ҳам аҳвол чатоқ, ишлар хуржин. Бекобод РТСи да шу кунгача ремонт қилиниши зарур бўлган 61 та пахта териш машинасидан эндигина 11 таси ремонт қилинди, холос.

Гулистон районидаги Мирзачўл РТСи да эса аҳвол бундан ҳам чатоқроқ. 60 та пахта териш машинасидан шу кунгача 5 таси ремонтдан чиқарилган, холос.

Директор Назаров: — Гоҳо бункер соясида ётиб хаёл суриш ҳам хўп гаштли бўлади-да!

Чет элларда

«СЕРЕЖА» НОМЛИ СОВЕТ ФИЛЬМИГА УЛКАН МУКОФОТ ТАҚДИМ ЭТИЛДИ

ПРАГА, 24 июль. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлигининг мухбири Карлови Варидан хабар беради: Карлови Варида ўтказилган XII халқаро кинофестивалининг натижалари кеча тантанали якунловчи кечада эълон қилинди. Прага тасвирий санъат академиясининг ректори, профессор А. Броусил раислигидаги кинофестиваль жюриси совет режиссерларидан Г. Данелий ва И. Таланкин томонидан яратилган «Сережа» фильмига улкан мукофот — биллур глобус беришга қарор қилди.

Қуйидаги фильмлар учта асосий мукофотни олишга сазовор бўлди: Режиссер Вольфганг Штаудте (Германия Федератив Республикаси) яратган «Прокурор жанoблари учун аталган атр гуллар», румин режиссери Ливиу Чиулей томонидан ишланган «Ёлқинланиб турган дарё» ва ёш Литва киноходимлари коллективи томонидан яратилган «Тирик қаҳрамонлар» номли совет фильми ана шулар жумласидандир.

Жюри «Рим кечалари» номли фильм учун итальян режиссери Роберто Росселлини ва итальян артисти Жиованна Раллига махсус мукофот беришга қарор қилди.

Энг машҳур биографик фильм учун белгиланган мукофот Хитой кинематографиясининг «Композитор Ни Эр» номли асарига берилди.

Режиссерлик ва ролларни маҳорат билан бажарганлик учун ҳам шахсий мукофотлар берилди.

Ҳужжатли ижодиёт соҳасида итальян режиссери Жилло Понтекорво томонидан яратилган «Нон ва олтингугурт» деган фильм учун мукофот берилди. Режиссер Курт Гольдбергер томонидан яратилган «Космосга парвоз қилиш олдидан» деган чехословак фильмига илмий-оммабоп фильм учун белгиланган мукофот берилди. «Отни менга беринг» деган мўғул фильми ва «Тилсиз жонлар» номли ҳинд фильмига алоҳида фахрий дипломлар берилди.

«Революцион армиянинг бунёдга келиши» номли куба фильмини ва Германия Федератив Республикасининг «Ким солдат бўлишни хоҳлайди» номли фильми иккита фахрий диплом олди. Кинематография матбуоти халқаро федерацияси жюриси «Тирик қаҳрамонлар» номли фильмга ўз мукофотини бериб, «Булбулча» номли иккинчи новеллани алоҳида ажратиб кўрсатди.

Тинчлик ҳимоячилари Чехословакия комитети президиуми ўз мукофотини режиссер Роберто Росселини томонидан яратилган «Рим кечалари» номли итальян фильми учун беришга қарор қилди.

РУМИНИЯДА НАРХ-НАВО ПАСАЙТИРИЛДИ

БУХАРЕСТ, 24 июль. (ТАСС). Бухарестда чиқадиган марказий газеталарнинг ҳаммаси ўзларининг бугунги сонларида Румыния Ишчи партияси Марказий Комитети ва Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг чакана савдодаги бир қанча истеъмол товарларининг нархларини яна анчагина камайтириш тўғрисидаги қарорини босиб чиқарди. Чўчқа гўшти, гуруч, нонбулка, цитрус мевалари, газламалар, пойафзал, рўзғор товарлари, дори-дармонлар, соатлар, холодильниклар ва бошқа буюмларнинг нархлари камайтирилди.

САКИРМАН ОЗОД ҚИЛИНДИ

ЖАКАРТА, 23 июль. (ТАСС). АНТАРА агентлигининг хабар беришича, Индонезия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси аъзоси Сакирман кеча қамоқдан озод қилинди. Бундан бир неча кун илгари у ўз квартирасида қамоққа олинган эди.

ВДРда ХУСУСИЙ САНОАТ ВА САВДО-СОТИҚ СОЦИАЛИСТИК НЕГИЗДА ЎЗГАРТИРИЛМОҚДА

ХАНОЙ, 25 июль. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Вьетнам Демократик Республикасида хусусий саноат ва савдо-сотиқни социалистик негизда ўзгартириш асосан тамомланди.

Хусусий корхоналарнинг 97,2 проценти давлат-хусусий корхоналарига айлантирилди ёки айлантирилмоқда. Хусусий корхоналарнинг 13.400 дан кўпроқ ишчи ва хизматчиси эндиликда капиталистик ишлаб чиқариш муносабатларидан халос бўлди.

Бирлаштирилган давлат-хусусий корхоналарнинг кўпи давлат фабрикаларининг ёрдами билан давлат планини амалга ошириш учун жуда керакли янги молларни ишлаб чиқармоқда.

Миллий экономикани социалистик негизда ўзгартириш Вьетнам Демократик Республикаси шу йилги планининг асосий топшириғи бўлиб, бу тадбир тез суръатлар билан амалга оширилмоқда. Хусусий саноат ва савдо-сотиқни социалистик негизда ўзгартириш асосан тугаллнишни билан бир қаторда деҳқон оилаларининг 54 проценти эндиликда қишлоқ хўжалик кооперативларида ишламоқда ва ҳунармандларнинг 70 процентига яқини коллектив ташкилотларга жалб этилди.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ ВА СУДАН ДАВЛАТ АРБОБЛАРИНИНГ МУЗОҚАРАЛАРИ

ҚОҲИРА, 23 июль. (ТАСС). Кеча бу ерда республиканинг Қубба саройида Бирлашган Араб Республикаси президенти Носир билан Судан бош министри Иброҳим Аббуд ўртасида расмий музокаралар бошланди.

Бугун матбуотда хабар қилинишича, томонлар ҳозирги халқаро вазият ҳақида, Яқин Шарқдаги, Африкадаги аҳвол ҳамда мустақил ёш африка мамлакатларига ёрдам кўрсатиш тўғрисида фикр олишдилар. Музокаралар вақтида, дейилади матбуот хабарларида, Конго Республикасида вужудга келган аҳвол тўғрисидаги ҳамда Конго халқига нисбатан Бельгия мустамлакачиларининг агрессив ҳаракатлари тўғрисидаги масалалар ҳам муҳокама қилинган.

ЖАЗОИРДА ҚОНЛИ ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚОҲИРА, 23 июль. (ТАСС). Бу ерда Жазоир миллий озодлик армияси олий қўмондонлигининг 14 июлдан 17 июлгача бўлган давр ичида Жазоирдаги уруш ҳаракатлари тўғрисида ахбороти эълон қилинди.

Ахборотда айтилишича, Жазоир армияси қисмлари ва француз қўшинлари ўртасидаги шиддатли жанглар натижасида француз солдат ва офицерларидан 312 киши ўлдирилган ва 204 киши ярадор қилинган, французларнинг 14 та ҳарбий самолёти уриб туширилган, душманнинг 22 танки ва бронеавтомобили яксон қилинган.

Француз армияси солдатларидан 18 киши Жазоир армияси томонига ўтган.

ЖУАНДА БУХАРЕСТГА КЕЛДИ

БУХАРЕСТ, 23 июль. (ТАСС). Румыния ҳукуматининг таклифига мувофиқ, Индонезия Республикасининг биринчи министри Жуанда Картавижайя бугун дўстлик визити билан Бухарестга келди.

Тошкент яқинидаги «Октябрь 10 йиллиги» дам олиш уйида республикамизнинг областлари ва Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларидан келган 800 дан ортиқ киши ҳордиқ чиқармоқда. Бу ерда дам олаётганлар ўз вақтларини сиз суратда кўриб тургандек хушчақчаклик билан ўтказишади.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Шаҳар социал таъминот бўлими мудири ҳисоб берди

Яқинда Чирчиқ шаҳридаги «Ўзбекхиммаш заводининг ёзги кинотеатри биносида пенсионерларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда шаҳар социал таъминот бўлимининг мудири ўртоқ Канонихин бўлимнинг бир йиллик иши ҳақида ҳисоб берди.

Шаҳарда яшовчи пенсионерлар сони тобора ошмоқда. Улар партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлигидан борган сари кўпроқ баҳраманд бўлаётирлар. Ўтган йили тўланган давлат пенсияси ва бошқа нафақалар миқдори 1958 йилдагига нисбатан ярим миллион сўм, 1955 йилдагига қараганда эса 10 баравардан ҳам зиёд ошди.

Ўтган йили ва шу йилнинг ўтган ойларида кўпгина пенсионерлар курорт, санаторий ва дам олиш уйларига юборилди. 325 инвалид енгил ишларга жойлаштирилди.

Ўртоқ Канонихин шулар ҳақида гапиргандан кейин, пенсионерлар берган кўпгина саволларга жавоб қайтарди. Йиғилишда 400 дан ортиқ пенсионер иштирок этди.

Т. Сихарулидзе.

Пахтакорлар хизматида

* Чирчиқ шаҳридаги электрокимё комбинатининг юзга яқин ишчи ва хизматчиси яқинда Янгиер шаҳридаги совхозлардан қайтиб келдилар. Улар совхоз ишчиларига пахта далаларини ёввойи ўтлардан тозалашда ёрдам бердилар. Цех бошлиғи коммунист ўртоқ Азаматов бошчилигидаги бу ёрдамчилар группаси ўн кун давомида катта майдондаги ғўзани ўтдан тозаладилар. Кимёгарлардан Ҳасанов, Иванов, Шукуров, Қодиров ва Симакова ўртоқлар айниқса фидокорона ишлаб, пахтакорлар ҳурматига сазовор бўлдилар.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

* Тошкентдаги 2-нон заводи коллективи Бўка, Чиноз ва Пискент районларидаги колхоз ва совхоз меҳнаткашларини юмшоқ, сифатли нон билан таъминлашни яхшилаш мақсадида дала шийпонларида савдо ташкил этдилар. Бунинг учун завод дирекцияси махсус машина ажратди. Бу машинада ҳар куни дала шийпонларига етказиб берилаётган обинон ва патирларни колхозчилар мамнун бўлиб сотиб олмоқдалар.

Н. ҲАКИМОВ.

БИЛАСИЗМИ?

Денгиз сатҳи билан тенг жойда ҳар бир квадрат сантиметр ерга 1,033 килограмм атмосфера босими тушади. Маълумки, инсон организмининг сатҳи ўрта ҳисобда 1,5 квадрат метрга тўғри келади. Демак, атрофни ўраб олган ҳаво бизнинг ҳар биримизни 15 тоннага баробар куч билан босади. Аммо биз бунчалик оғир юкни сира сезмаймиз, чунки инсон танаси ичидаги босим ҳам шу атмосфера босими билан тенглашиб, мувозанатни сақлаб туради.

МАЛАКАЛИ ПАЗАНДАЛАР

Тошкентдаги савдо ва пазандалар мактабини бу йил 52 киши тамомлаб чиқди. Мактабни яхши баҳолар билан тамомлаган кўпчилик студентларга 2-категорияли ошпаз квалификацияси берилди. Малакали пазандалардан кўп киши Андижон, Самарқанд, Наманган, Сурхондарё областлари ва Мирзачўлга бориб ишлаш истагини билдирдилар. Давлат тақсимот комиссияси уларнинг истагини қондирди.

М. ИБРОҲИМОВ.

БУГУН ОБ-ҲАВО ҚАНДАЙ БЎЛАДИ

Бугун Тошкент области ва Тошкент шаҳрида ҳавонинг очиқ бўлиши кутилади. 33—35 даража иссиқ бўлади.

Пойтахтимиздаги М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида «Флуераш» Молдован халқ чолғу асбоблари оркестрининг концертлари муваффақиятли ўтмоқда. Тамошабинлар Тошкентга меҳмон бўлиб келган СССР халқ артисти Тамара Чебанниг ёқимли қўшиқларини айниқса мароқ билан тингламоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

Физкультура ва спорт

ФУТБОЛ

„ПАХТАКОР"НИНГ КАТТА ҒАЛАБАСИ

Совет Иттифоқи биринчилиги учун «А» классининг биринчи группасида ўйнаётган футбол командалари навбатдаги учрашувларини ўтказдилар. «Пахтакор» командаси Кишинев шаҳрида «Молдова» командаси билан учрашди. Пахтакорчилар бу учрашувда тактика ва техника жиҳатидан яхши ўйин намуналарини кўрсатиб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Бутун учрашув давомида футболчиларимизнинг майдон эгалларидан устинликлари сезилиб турди. «Пахтакор» бу учрашувда 5:2 ҳисоби билан ғалаба қилиб, 2 очкони қўлга киритди. Учрашувда марказий ҳужумчи Красницкийнинг ўйинини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Унинг бир ўзи рақиб томон дарвозасига 3 та тўп киритди. Қолган 2 та тўпнинг бирини Беляков, иккинчисини эса Тимохин киритди.

«Динамо» (Москва) командаси ўз майдонида армия спорт клуби (Ростов-Дон) футболчиларини қабул қилди. Учрашувда ҳар икки томон ҳам бир-бирига ён бермай, маҳорат билан ўйнашди. Ўйин 2:2 ҳисоби билан дуранг бўлди. «Калев» (Таллин) командаси ўз майдонида москвалик торпедачиларга 2:1 ҳисоби билан ютқазди. «Зенит» (Ленинград) — «Даугава» (Рига) командалари учрашуви ҳам дуранг бўлди. Ереванлик спартакчилар ўз майдонларида «Авангард» (Харьков) футболчилари устидан ғалаба қозондилар. Ҳисоб 4:1.

Биринчи группадаги командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича.

Командалар	ўйин	очко
«Торпеда» (Москва)	18	29
«СКА» (Ростов-Дон)	17	23
«Динамо» (Тбилиси)	17	20
«Даугава» (Рига)	17	21
«Динамо» (Москва)	17	18
«Зенит» (Ленинград)	17	18
«Спартак» (Ереван)	17	18
«Пахтакор» (Тошкент)	18	17
«Молдова» (Кишинев)	18	13
«Авангард» (Харьков)	17	10
«Калев» (Таллин)	17	3

Район биринчилиги учун

Оққўрғон районида ўқитувчилар ўртасида шахмат бўйича мусобақа ўтказилди. Биринчилик учун кураш ўн кун давом этди. Энг кучли шахматчилардан ўн киши иштирок этган бу мусобақада 9 имкониятдан 7,5 очко тўплаган 11-ўрта мактаб ўқитувчиси Иззатилла Тўлаев биринчи ўринни эгаллади. Методист А. Абдунабиев, Жданов номли мактаб ўқитувчиси В. Пак, «Интернационал» мактабининг директори С. М. Ким ўртоқлар 9 имкониятдан 6 тадан очко тўплаб 2,3 ва 4-ўринларни бўлишиб олдилар. Мусобақа ғолиблари область биринчилиги мусобақасида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Л. АКБЕРДИНА.

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

БИБЛИОГРАФИЯ

Америкача турмуш, америкача „эркинлик"

Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг халқаро вазиятни кескинлаштиришга ва «совуқ уруш»ни кучайтиришга қаратилган қатор тадбирлари Париж кенгашини барбод қилишга олиб келди. Совет Иттифоқига қарши қаратилган ва Эйзенхауэр томонидан қувватланган ошкора чиқишлар, шунингдек иғвогарлик билан қилинган ҳарбий тревогалар ва президентнинг ядро қуроллари синовларини янада бошлаб юбориш тўғрисидаги баёноти ҳамда Куба ва Конгога нисбатан қилинаётган агрессия бунинг далилидир. Америка ҳукмрон доиралари шунинг билан ўтган йил сентябрь ойида президент Эйзенхауэр билан ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг суҳбатлари натижасида совет-америка муносабатларида эришилган ижобий натижаларни бутунлай барбод этишга интилмоқдалар. АҚШ ҳукуматининг агрессия ва иғволар доктринаси билан юксак доирадаги кенгашни барбод қилишга олиб келган сиёсатидан ва мустақил давлатларга нисбатан қилаётган найрангбозлигидан кенг жамоатчилик ва кўзга кўринган сиёсий арбоблар ҳамда оддий америка халқлари жиддий ғазабланмоқдалар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Америкада сўзлаган ажойиб программ нутқлари, қилган суҳбатлари ва тарихий визитга доир бошқа ҳужжатлар тўпланган «Дўст бўлиб, тинчликда яшайлик», шунингдек бир группа совет ёзувчилари ва журналистлари томонидан ёзилган ҳамда Ленин мукофотига сазовор бўлган «Америка билан юзма-юз» деган китобларда АҚШ ҳукуматининг агрессив ҳаракатлари фош қилиниши билан бирга, империализмнинг ювиндихўрлари зўр бериб мақтаётган америкача турмуш ва америкача «эркинлик»нинг нимадан иборат эканлиги ёрқин далиллар асосида кўрсатиб берилган.

Америкача турмуш озчиликнинг ҳузур-ҳаловатда, кўпчиликнинг азоб-уқубатда ҳаёт кечиришларига қаратилгандир. АҚШда зўр бериб қуролланиш ва давлат аппаратининг тобора кенгайиб бориши халқ оммасининг турмуш даражасининг янада ёмонлашувига олиб келмоқда. Америкача «эркинлик» эса миллион-миллион қора танлиларни инсоннинг энг оддий ҳуқуқларидан маҳрум этишдан иборатдир. Буржуа жамиятининг пуллик малайлари «эркин» дунё деб мақтаётган АҚШда негрлар шаҳарга борса бирор жойга кириб овқатлана олмайди, чанқовини қондириш учун бир қултум сувни ҳеч қаердан тополмайди.

Америкада оддий кишиларнинг нечоғлик ачинарли аҳволда кун кечираётганлигини, улар америкача «эркинлик»нинг исканжасида қолиб, турли хил азоб-уқубатларни ўз бошларидан кечираётганлигини биз ўртоқ Қ. Узоқовнинг «Америка репортажлари»[1] номли китобидан ҳам ўқишимиз мумкин. «Америка репортажлари» да автор Америкадаги турмушни ўз кўзи билан кўрган воқеалар, билган ҳужжатлар ва фактлар асосида баён қилади. «Американлик капитализм бақоулларининг, — дейилади бу китобда, — америкача яшаш ҳолатини «эркинлик» деган сўзлар билан ниқоблашиши бечиз эмас, албатта. Чунки, америка халқига капитализм бағишлаган ва бағишлаётган бундай «эркинлик»лар ундаги захматкашларнинг жонига тегиб ғазаб ўтини алангалатмоқда».

Мамлакатнинг бутун экономикаси энг йирик монополистлар қўлида бўлган АҚШнинг деярлик ҳамма шаҳарларида қорни ва белига ёзувлик қоғозларни қоплаб, устидан қайиш билан боғлаб олган кишиларни кўрасиз. У кишилар икки қўлини чўнтакларига тиқиб, у ёқдан бу ёққа маъюс юрадилар. Уларнинг белидаги қоғозларда катта ҳарфлар билан «ишсизман», «бола-чақам оч», «иш қидираман...» деб ёзилган сўзларни ўқийсиз. Капитализм малайлари «халқ капитализми» деб, яъни гўё халқ манфаатларига мос келадиган тузум деб мақтаётган АҚШда ҳозир 4,2 миллион ана шундай ишсизлар бор.

АҚШда прогрессив америкаликлар томонидан нашр қилинган баъзи бир адабиётларда келтирилган мисолларга кўра тўрт кишидан иборат (бир ишловчиси бор) Америка оиласида ҳаёт кечириш минимуми ўтган йили 6087 долларни ташкил этди. Бироқ, аслини олганда эса ўтган йили барча Америка оиласининг 8 процентининг даромади бир минг доллардан, 21 процент оиланинг даромади эса 2 минг доллардан, 32 процент оиланики эса 3 минг доллардан. 45 процент оиланики эса 4 минг доллардан кам бўлди. Шундан кўриниб турибдики, АҚШ меҳнаткаш аҳолисининг қарийб ярмисининг даромади оиланинг минимум талабларини ҳам қондира олмайди.

«Нью-Йорк пост» газетасининг ёзишича бу ишчиларнинг турмуш даражаси шундайки, «уларнинг ўлмай яшаши катта ютуқдир».

Ўртоқ Қ. Узоқов ўзининг китобида америка қишлоқ хўжалигининг ва айниқса америка фермерларининг аҳволи оғир эканлигини кўрсатиб бундай деб ёзади. «... 1951 йилдан 1957 йилгача Америка фермерларининг қарзи 58 процентга ошган, айни вақтда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нархи ўртача 23 процентга тушиб кетган. 1959 йилда фермерлар даромади 1952 йилга нисбатан 4 миллиард доллар камайди... Шундай қилиб, АҚШда йилига юз миллионга яқин фермер хароб бўлиб тугайди... Озчиликни ташкил этувчи йирик мулкдор фермерлар тобора бойиган ҳолда, кўпчиликни ташкил этувчи майда фермерлар, қишлоқ хўжалиги ишчилари тобора қашшоқланиб кетмоқдалар».

Бутун Америка бўйлаб ишчилар хонадонларида ҳукм сураётган муҳтожлик ва мамлакатда турли хил солиқларнинг кўпайиб бориши ҳамда қимматчиликнинг ошиб бориши меҳнаткаш халқ оммасини иш ташлашга мажбур қилмоқда. Ўтган йилнинг 9 ойи мобайнида 3225 марта иш ташлаш бўлиб, бунда 1770 минг киши қатнашди. Ўзининг турмуш даражасини яхшилаш учун иш ташлаган бу ишчиларнинг уй-жойлари ҳам жуда харобдир. АҚШ аҳолисининг 33 проценти бузилиб кетаётган уйларда яшамоқда.

Инсониятнинг энг олий орзуси— коммунизм томон шаҳдам қадамлар билан олға қараб бораётган бизнинг мамлакатимизда ишчи ва хизматчилардан олинадиган солиқларни бекор қилиш ҳамда қисқартирилган иш кунига ўтишни шу йилнинг ўзидаёқ тугаллаш каби буюк олижаноб ишлар амалга оширилаётган бир вақтда, АҚШда ишчи ва хизматчилардан олинадиган солиқлар тобора кўпайтирилмоқда. АҚШ бюджетида солиқлардан тушаётган маблағлар кейинги 20 йил ичида 8 баравар кўпайди. Солиқлар тариқасида меҳнаткашлардан олинаётган жуда катта маблағлардан биринчи навбатда ҳарбий мақсадлар учун фойдаланилмоқда.

Бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун ва халқлар бахт-саодати учун толмас курашчи ўртоқ Н. С. Хрушчев коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг Бутуниттифоқ кенгашида сўзлаган нутқида зўр бериб қурол-яроғлар ишлаб чиқаришга даъват этаётган, Париж кенгашини барбод қилган, Эйзенхауэрнинг улфатлари — Гертер, Диллон, Даллес, Никсонлар Американинг энг йирик монополистларидир — деб кўрсатиб ўтди. Ана шу зотлар капитализм дунёсини «эркин ва демократик» дунё, деб уялмай-нетмай даъво қилмоқдалар. АҚШ ҳукумати эса шулар каби монополистларнинг ишончли комитетидир. Шунинг учун ҳам бу ҳукумат халқ манфаатларини ҳимоя қилмасдан монополиялар корпорациялари манфаатларини ҳимоя қилмоқда.

Бутун дунё меҳнаткашларининг ҳақиқий чин дўсти бўлган Совет ҳукумати инсониятга мустаҳкам тинчликни таъминлаш ва урушни кишилик жамиятидан чиқариб ташлаш мақсадида ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида ўзининг янги таклифларини илгари сурди. Совет ҳукуматининг бу таклифлари, — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — ижтимоий системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув бўлиб яшашлари мумкинлиги тўғрисидаги ленинча принципга асослангандир. Эндиликда бутун дунёдаги оддий кишиларнинг орзуси ва мақсадига айланган тинчлик ҳамда социализм иши енгилмасдир. Ўртоқ Қ. Узоқов китобининг энг сўнгги қисмида Совет ҳукуматининг ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг бутун дунёда мустаҳкам ва абадий тинчликни таъминлаш йўлида олиб бораётган буюк олижаноб ишлари шу тариқа батафсил баён қилинади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, ўртоқ Қ. Узоқовнинг «Америка репортажлари» номли китобида АҚШ империализмининг кирдикорлари фош қилиниши билан бирга, ҳашаматли ажойиб саройлар ва шуларнинг ёнгинасида вайроналар... барча гражданларнинг озодлиги, тенглиги тўғрисида чиройли деклорациялар ва ирқий камситиш америкача турмуш ва америкача «эркинлик»нинг намунаси эканлиги жуда бой фактлар асосида кўрсатиб берилган.

СССР бошлиқ социалистик лагерь мамлакатлари халқларининг ҳамда оддий америка халқининг тинчлик учун олиб бораётган астойдил кураши кенг баён қилинган бу китоб кенг китобхонлар оммасига манзур бўлади, албатта.

Р. НОРЖИГИТОВ.

1) Қ. Узоқов «Америка репортажлари». Ўздавнашр, Тошкент—1960 йил, 197 бет.

Тошкентнинг томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VII да **Майсаранинг иши.**

АНДИЖОН МУЗДРАМА ТЕАТРИ (Муқимий номли театрнинг ёзги биносида) — 27/VII да **Қайнона.**

Катта кўк йўл — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), қишки «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минут, кундуз 2, кеч 6 ва 8 да), ёзги «ВАТАН» (кеч 9-10 ва 10-50 минутда), ПУШКИН номли (кеч 9-10 минут ва 11 да).

Орзу рўёбга чиқди — «МИР» (кундуз ва кечқурун), қишки НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40, кундуз 3-20 минут, 5 ва кеч 6-50 минутда), ёзги Навоий номли (кеч 9-10 ва 10-50 минутда).

Янги Деҳли (1-серия) — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 9-15 минут ва 11 да). Фильм рус тилига таржима (дубляж) қилинган.

Рим каникуллари — қишки «ВАТАН» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 10 да), қишки НАВОИЙ номли (эрталаб 10, кундуз 1 ярим, кеч 8-40 минут ва 10 яримда).

Сўнгги кун, биринчи кун — ТЕЛЬМАН номли (кеч соат 9 ва 10-50 минутда), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 9 яримда).

Иван Иванович билан Иван Никифорович ораларида бўлиб ўтмиш жанжаллар — «УДАРНИК», «ПОБЕДА» (кеч соат 9-15 ва 11 да).

Юртдан узоқда — «ОКТЯБРЬ» (кеч соат 9-10 ва 10-40 минутда), КАФАНОВ номли (кеч 9-15 минут ва 11 да).

Икки капитан — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 11 да).

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ
қишки «Искра» ва ёзги «Фестиваль» кинотеатрларида кўрсатиш учун

Янги Деҳли

НОМЛИ ЯНГИ ҲИНД КИНОКОМЕДИЯСИНИНГ 1-СЕРИЯСИНИ ЧИҚАРДИ

Сценарий авторлари — **Индер Ражананд, Ража Кишан, Мохан Сэхэгал.**
Режиссёр — **Мохан Сэхэгал.**
Оператор — **К. Кападиа.**
Бош ролларда:
Вижентимала, Кишор Кумар, Жабинлар қатнашади.
Ҳиндистоннинг «Де Люкс» киностудияси ишлаган.
М. Горький номли киностудияда рус тилига таржима (дубляж) қилинган.
Дубляж режиссёри — **М. Володин,** овоз оператори — **Ю. Миллер.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА
26, 27, 28, 29 июлда
Ҳиндистон халқ рақс ва музика ансамблининг
концертлари
Ансамбль раҳбари — **Р. Важифдар.**
Кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг адреси: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140 Пропаганда бўлими — 34808, 136 Совет қурилиши бўлими — 136, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими. Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115 Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 01962. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр, А. 1846.